

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**OMEZENÍ OSOBNÍ SVOBODY PODLE ZÁKONA
O POLICII ČESKÉ REPUBLIKY JAKO INSTITUT
VYUŽÍVANÝ V POLICEJNÍ PRAXI**

Autor práce: Zbyněk Vrba, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: pplk. Mgr. Josef Černý

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2022

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Zbyněk Vrba, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost
Forma studia: Kombinovaná
Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Omezení osobní svobody podle zákona o Policii České republiky jako institut využívaný v policejní praxi

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Restrictions on Personal Freedom under the Act on the Police of the Czech Republic as an Institute Used in Police Practice

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií
Vedoucí bakalářské práce: pplk. Mgr. Josef Černý

Datum zadání bakalářské práce: říjen 2021

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem práce bude vymezení a celková analýza jednotlivých ustanovení zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů spojených s institutem omezení osobní svobody a s případnými návrhy de lege ferenda. V rámci naplnění vedlejšího cíle bude za využití metod analýzy a komparace kvantitativních dat vyhodnocena četnost využívání jednotlivých druhů omezení útvarem Pohotovostní motorizovaná jednotka na území hlavního města Prahy od roku 2016, čímž bude autor moci potvrdit nebo vyvrátit hypotézu o snižující se tendenci využívání těchto oprávnění.

Student: Zbyněk Vrba, DiS.	26.10.2021 datum	 podpis
Vedoucí práce: pplk. Mgr. Josef Černý	26.10.2021 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	6.12.2021 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	8.12.2021 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	14.12.2021 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce pplk. Mgr. Josefu Černému za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

VRBA, Z. *Omezení osobní svobody podle zákona o Policii České republiky jako institut využívaný v policejní praxi: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2022. 73 s. Vedoucí bakalářské práce: pplk. Mgr. Josef Černý.

Klíčová slova: omezení osoby, osobní svoboda, Policie České republiky, zákon

Bakalářská práce se zabývá institutem omezení osobní svobody podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Teoretická část obsahuje komentáře a výklady pojmů, souvisejících s omezením osobní svobody *de lege lata*. Charakterizuje institut osobní svobody a jednotlivá oprávnění, která z uvedené právní normy vyplývají. V praktické části se autor zaměřuje na využívání jednotlivých druhů omezení osobní svobody na území Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy, za útvar Pohotovostní motorizovaná jednotka od roku 2016 do roku 2020, která je věcně doplněna vhodnou kazuistikou, reflektující specifičnost plnění úkolů pořádkové policie.

ABSTRACT

VRBA, Z. *Restrictions of Personal Freedom under the Act on The Police of The Czech Republic as an Institute Used in Police Practice: Bachelor Thesis.* České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2022. 73 pp. Supervisor: pplk. Mgr. Josef Černý.

Key words: person restrictions, personal freedom, Police of the Czech Republic, law

This bachelor thesis analyses the restrictions of personal freedom pursuant to Act No. 273/2008 Coll., the Czech Police Act. The theoretical part contains commentaries and interpretations of terms related to the restrictions of personal freedom *de lege lata*. It characterizes personal freedom and particular police competencies that result from the aforementioned legal norm. In the practical part the author is focuses on the use of various types of restrictions of personal freedom, that occurred within the territorial jurisdiction of the Regional Police Directorate. of the Capital City of Prague and are dealt with by the Emergency Motorized Unit of the Regional Police Directorate of the Capital City of Prague from 2016 to 2020. This part is supplemented by a suitable case study, reflecting the specificity of the tasks of the riot police.

OBSAH

ÚVOD	9
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	11
2 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	12
2.1 Služba pořádkové policie	13
2.2 Pohotovostní motorizovaná jednotka	15
3 INTERPRETACE POJMU OSOBNÍ SVOBODA	17
3.1 Osobní svoboda v rámci Evropské unie	20
4 EXKURZ DO PROBLEMATIKY OSOBNÍ SVOBODY PODLE ZÁKONA O POLICII ČESKÉ REPUBLIKY	22
4.1 Širší analýza oprávnění spojených s omezováním osobní svobody	24
4.1.1 Donucovací prostředky a použití zbraně	24
4.1.2 Připoutání	25
4.2 Užší specifikace primárních institutů omezení osobní svobody	27
4.2.1 Předvedení osoby	27
4.2.2 Zajištění osoby	33
4.2.3 Zajištění cizince	40
4.3 Komparace vybraných institutů podle zákona o Policii České republiky a trestního řádu	44
4.4 Zhodnocení institutů omezení osobní svobody a návrhy de lege ferenda	46
5 KAZUISTIKA A ANALÝZA PŘÍKLADŮ	50
5.1 Předvedení osoby v policejní praxi	50
5.2 Zajištění osoby v policejní praxi	53
6 ANALÝZA DRUHŮ OMEZENÍ OSOBNÍ SVOBODY ÚTVAREM PMJ V LETECH 2016 až 2020	55
6.1 Stanovení hypotéz	56
6.2 Ověření hypotézy č. 1	57
6.3 Ověření hypotézy č. 2	58

ZÁVĚR.....	60
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	61
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	64
PŘÍLOHY	65

ÚVOD

Téma, které autor zvolil ke zpracování této práce, je „**Omezení osobní svobody podle zákona o Policii České republiky jako institut využívaný v policejní praxi**“.

Autor je příslušníkem Policie České republiky (dále jen policie), služebně zařazen na útvar Pohotovostní motorizovaná jednotka (dále jen PMJ). Zmíněný útvar spadá pod Krajské ředitelství Policie hlavního města Prahy (dále jen KŘP hl. m. Prahy) a je součástí vnější služby pořádkové policie. S problematikou omezování osobní svobody osob nejen podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen PolČR), ale např. i podle zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen TrŘ), se setkává v rámci své profese velmi často. Zvolené téma je proto jedním z hlavních důvodů, proč si autor uvedenou problematiku vybral ke zpracování této práce.

Mezi základní a současně prioritní úkoly policie patří efektivní a komplexní boj s trestnou činností. Příslušníci zaměstnaní ve služebním poměru (dále jen policisté), plní převážně úkoly, které jsou ukotveny v § 2 PolČR. Zmíněné ustanovení vychází ze základních zájmů a hodnot chráněných celým právním systémem ČR, zejména pak zákonem č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen TrZ).

Působnost policie dle PolČR lze v současné době rozdělit do tří velkých oblastí. První velkou oblastí jsou úkoly spojené s ochranou bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku. Druhá oblast vymezuje úkoly týkající se předcházení trestné činnosti a plnění úkolů dle TrŘ. Ve třetí oblasti jde v zásadě o plnění úkolů na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřených policii některými zákony a předpisy EU nebo mezinárodními smlouvami. V širším pojetí vykonává policie i další úkoly a činnosti než shora uvedené, které jsou svou povahou typicky policejní, avšak nejsou stanoveny PolČR.¹

Velký podíl na činnosti práce policistů vnější služby na území města Prahy, především pak hlídek PMJ, zaujímají výjezdy k událostem a situacím, u kterých často bývá bezprostředně ohrožen život nebo zdraví osob, či vznikla škoda na majetku. V těchto situacích se předpokládá přítomnost pachatele, resp. podezřelé osoby, na místě činu a samozřejmě i to, že v mnoha případech bude taková osoba omezena na osobní svobodě ve smyslu PolČR. Je zřejmé, že využívání institutů souvisejících s omezováním osob

¹ ŠKODA, J., ŠMERDA, R., VAVERA, F. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 41-43. ISBN 978-80-7380-447-3.

na osobní svobodě z důvodů jejich různorodého protiprávního jednání se stalo nedílnou a pravidelnou součástí každodenní práce policistů. K tomu se váže i rozmanitost a četnost zákroků vztahující se k využíváním oprávnění, kterými může být omezena osobní svoboda každého občana. Konkrétní oprávnění související s omezováním osobní svobody dle PolČR popisuje jeho pátá a desátá hlava.

Oprávnění využívané policií, jako legálního nástroje k omezení osobní svobody konkrétního člověka, je významným a razantním zásahem do jeho základních lidských práv a svobod. Tato práva jsou v právním systému ČR zakotvena především v ústavních zákonech, kterými jsou zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (dále jen Ústava) a Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod (dále jen LZPS). Rovněž je ČR povinna dodržovat řadu implementovaných zákonů a mezinárodních smluv, kterými je z hlediska mezinárodních dohod vázána. Příkladem nejvýznamnějších mezinárodních dokumentů týkajících se lidských práv a svobod jsou; **Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod**, podepsána v Římě dne 4. listopadu 1950 známá spíše jako *Evropská úmluva o ochraně lidských práv* (dále jen Úmluva EU), **Všeobecná deklarace lidských práv** a **Amsterodamská smlouva**.

Český právní systém tedy zaručuje každému, kdo se nachází na území ČR, tedy nejen občanům ČR, právo na osobní svobodu, ale současně také vymezuje případy, kdy může být osoba této svobody zbavena nebo omezena. Zejména pak zákony trestního práva vymezují, kterým orgánem státní moci může být osoba této svobody zbavena, a vymezují také jak dlouhý časový úsek může toto omezení trvat. Stanovují také přesné podmínky, za kterých je možno toto oprávnění ze strany státních orgánů využít. Proto tyto orgány musí velmi dobře znát právní normy ČR a postupovat jen tak, jak jim to umožňují. To platí i pro policisty PMJ, kteří vzhledem k rozsahu svých úkolů velmi často musí aplikovat omezující opatření z hlediska osobních svobod občanů, která vedou k ochraně osob i majetku a které umožňují plnění jejich úkolů v plném rozsahu.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Z úvodu této práce i z jejího samotného názvu je zřejmé, že prioritním tématem bude teoretický, a zároveň praxeologický odborný náhled na zkoumanou problematiku, kterou tedy je omezení osobní svobody dle PolČR. Práce je tematicky rozdělena na dvě části, část teoretickou a praktickou. Její zpracování bude voleno tak, aby mohla být využita jako jednoduchá praktická příručka pro potřeby začínajících policistů a každého, kdo se zabývá předmětnou materií profesně.

Hlavními cíli práce budou prezentace, rozebrání a popsání omezujících oprávnění, které mohou využívat policisté k omezení osobních svobod občanů, a také podat teoreticko-praxeologický vhled na počty využití vybraných oprávnění k omezení osobní svobody policisty PMJ ve smyslu PolČR. Tato oprávnění budou v práci definována a bude také provedena prezentace vybraných aplikací omezujících opatření na základě praktických příkladů řešených policisty PMJ.

Vedlejším cílem práce bude vyhodnocení vývoje a četnosti využívání vybraných oprávnění podle PolČR, a to útvarem PMJ od roku 2016 do roku 2020 pomocí získaných kvantitativních údajů ze zdrojů útvaru PMJ.

Práce bude rozdělena na část teoretickou, která bude převládat a část praktickou. Celkem bude práce obsahovat šest samostatných nesteréjně informačně velkých kapitol. V první kapitole bude vytyčen cíl práce a uvedeny metody, které budou v tvorbě práce využity. Ve druhé kapitole bude proveden krátký historický exkurz do vzniku útvaru PMJ a budou popsány úkoly, které jeho policisté ve výkonu služby řeší. Ve třetí kapitole bude rozebrán pojem osobní svobody, a to z pohledu ústavního pořádku ČR i z pohledu PolČR. Ve čtvrté kapitole budou definovány a prezentovány právní instituty umožňující policistům omezovat osoby na jejich svobodách ve smyslu PolČR. V páté kapitole budou prezentovány praktické příklady vybraných oprávnění PolČR a v šesté kapitole bude provedena komparace druhů omezení osobní svobody útvarem PMJ ve vztahu ke kriminalitě na území města Prahy.

K vytvoření práce budou použity **metody** logického uvažování, komparace, sběru a analýzy dat, metoda syntézy i dedukce, metody matematické i grafické.

2 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Policie ČR je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor, který byl zřízený zákonem České národní rady dne 21. června 1991.² Vznikla transformací dřívější Veřejné bezpečnosti, která byla součástí tehdejšího Sboru národní bezpečnosti.³ Patří mezi veřejné bezpečnostní sbory s celostátní působností. V rámci této působnosti plní úkoly, které má stanovené PolČR nebo zákony jinými, a vykonává velmi variabilní služby veřejnosti. Mezi nejdůležitější úkoly patří zajišťování ochrany života a zdraví osob, majetku, veřejného pořádku, bezpečnosti silničního provozu, odhalování trestné činnosti, a také zajišťování prevence kriminality na celém území ČR. Zároveň zajišťuje ochranu státních činitelů, objektů zvláštního významu a hranice ČR.⁴ Policie, společně s dalšími státními institucemi, působí jako hlavní garant vnitřní bezpečnosti státu a je nevyhnutelnou součástí státní moci, kterou lze chápat jako univerzální schopnost státu prosazovat na svém území všeobecnou vůli.⁵

Policie je podřízena Ministerstvu vnitra ČR, zároveň je státním orgánem *sui generis*, a je také represivní složkou státu. V rámci své vlastní organizační struktury řídí její činnost policejní prezidium ČR (dále jen PPČR) v jehož čele stojí policejní prezident. PPČR jsou podřízeny další nižší organizační články policie, kterými jsou útvary policie s celostátní působností, jednotlivá krajská ředitelství s vymezenou územní působností a útvary zřízené v rámci krajských ředitelství policie.⁶

Mezi další činnosti policie lze zahrnout i předcházení kriminality, plnění úkolů podle TrŘ a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony a předpisy EU nebo mezinárodními smlouvami, kterými je ČR vázána.⁷ Plní také doprovodné a podpůrné úkoly spojené s veřejnou službou společnosti a realizuje další formy policejních činností směřujících k odhalování, objasňování a potírání všech podob trestné činnosti.

² POLICEJNÍ PREZIDIUM ČESKÉ REPUBLIKY. *Policie České republiky, Police of the Czech republic*. Vyd. 2. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2010. s. 3. ISBN 978-80-254-7700-7.

³ ŠKODA, J., ŠMERDA, R., VAVERA, F. *Zákon o Policii s komentářem*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 20. ISBN 978-80-7380-447-3.

⁴ POLICEJNÍ PREZIDIUM ČESKÉ REPUBLIKY. *Policie České republiky, Police of the Czech republic*. Vyd. 2. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2017. str. 4. ISBN 978-80-270-0664-9.

⁵ PORADA, V., HOLCR, K. a kol. *Policejní vědy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. s. 116. ISBN 978-80-7380-314-8.

⁶ POLICEJNÍ PREZIDIUM ČESKÉ REPUBLIKY. *Policie České republiky, Police of the Czech republic*. Vyd. 2. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2017. s. 8. ISBN 978-80-270-0664-9.

⁷ MATES, P. a kol. *Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem podle stavu k 1. 1. 2009*. 1. vydání. Praha: Linde, 2009. s. 18-19. ISBN 978-80-7201-743-0.

K tomu, aby byla na celém území ČR zajištěna nepřetržitá akceschopnost jednotlivých sil a prostředků, jež má policie k dispozici, provozuje nepřetržitě integrovaná operační střediska (dále jen IOS) a další pracoviště pro přijímání volání na tísňovou telefonní linku 158. Zároveň IOS spolupracují při oznamování nezákonné či jinak policejně relevantní události s ostatními linkami tísňového volání, ať jde o linky 156, 155, 150 nebo linku 112.⁸

Nynější podoba policie a její vymezení *de lege lata*, má ambice zvýšit důvěru občanů především v sebe sama a pozdvihnout tak dobré mínění veřejnosti o její činnosti. Tuto snahu zintenzívnila její nová koncepce a strategie policejní práce, jejichž cílem je více se přiblížit veřejnosti ve smyslu *Community Policing*. Smyslem této nové strategie je vzájemná důvěra veřejnosti a policie, která se odráží i v duchu hesla ***pomáhat a chránit***.

2.1 Služba pořádkové policie

Jednou ze základních a zároveň nejvýznamnějších policejních složek je služba pořádkové policie. Jedná se o tzv. *uniformovanou policii*. Policisté zařazení do této složky představují hlavní opěrnou sílu policie, pod níž spadá více než šestnáct tisíc policistů. Vzhledem k různorodosti obsahu a charakteru úkolů její práce lze konstatovat, že je nejuniverzálnějším a nejvýkonnějším článkem vnější služby policie a je schopna plnit jakékoli legální zadání nadřízených orgánů po celém území ČR.⁹

Služba pořádkové policie plní veškeré základní úkoly vyplývající z jednotlivých částí PolČR nebo z interních předpisů policie. Mezi hlavní úkoly této služby patří:

- a) ochrana veřejného pořádku,
- b) ochrana života a zdraví osob,
- c) boj s kriminalitou,
- d) provádění trestního a přestupkového řízení,
- e) pátrání po hledaných osobách a věcech,
- f) dohled nad bezpečností a plynulostí silničního provozu a
- g) další úkoly vyplývající z různých právních předpisů.¹⁰

⁸ ŠKODA, J., ŠMERDA, R., VAVERA, F. *Zákon o Policii s komentářem*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 25. ISBN 978-80-7380-447-3.

⁹ POLICEJNÍ PREZIDIUM ČESKÉ REPUBLIKY. *Police České republiky, Police of the Czech republic*. Vyd. 2. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2017. s. 18. ISBN 978-80-270-0664-9.

¹⁰ BRODSKÝ, V. *Služba pořádkové a cizinecké policie*. VZ Brno: Útvar policejního vzdělávání, Oddělení vnější služby, 2019. s. 10.

Služba pořádkové policie se stejně jako další složky policie potýká s novými formami a strukturou trestné činnosti. Taková situace zároveň vyžaduje zvýšení nároků na kvalitativní profesní přípravu, klade důraz na profilové požadavky jednotlivce a také na obecnou komplexnost akceschopnosti příslušníků pořádkové služby. Při řešení složitých úkolů v přímém výkonu služby je vyžadována *profesní univerzálnost* policistů, kterou lze rozčlenit do dvou skupin, a to na:

- a) profesní činnost a
- b) profesní profil policisty.¹¹

Profesní činností policisty ve službě pořádkové policie se rozumí soustavná a kvalifikovaná poznávací činnost způsobů páčání trestné činnosti, aplikaci typologie možných pachatelů přímo v terénu, dobré znalosti právních norem a zvládnutí automatismů v praktických dovednostech. Platí, že dokonalé zvládnutí právní teorie, taktiky zákroků, použití donucovacích prostředků a jejich praktická aplikace, vycházejí ze základních úkolů policie a také hodnot, které jsou chráněny dalšími právními normami ČR. Profesní činnosti těchto policistů zahrnují totiž zvládnutí rozsáhlé škály úkonů, úkolů a oprávnění podle PolČR nebo jiných zákonů.¹²

Profesní profil policisty služby pořádkové policie je postaven na sociálně ekonomickém systému ve smyslu *člověk-práce-společnost*. V rámci tohoto systému jsou policisté pořádkové služby svými školiteli pravidelně během výcviku vystavováni různé intenzitě psychického i fyzického vypětí. Tím školitelé zdokonalují a utvrzují jejich psychickou odolnost vůči předpokládaným stresovým situacím a faktorům, které je mohou zapříčinit. Tyto faktory, či okolnosti, lze rozdělit do dvou skupin, a to na faktory:

- a) objektivní a
- b) subjektivní.¹³

Za **objektivní faktory** se považuje všechno to, co působí na policistu zvenčí, co bezprostředně nebo i zprostředkovaně ovlivňuje jeho konkrétní reakce a činnosti. Sem řadíme prostředí, ve kterém zasahuje, povětrnostní podmínky, počet osob na místě apod.

¹¹ PORADA, V., HOLCR, K. et al. *Policejní vědy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. s. 120. ISBN 978-80-7380-314-8.

¹² PORADA, V., HOLCR, K. et al. *Policejní vědy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. s. 120-122. ISBN 978-80-7380-314-8.

¹³ PORADA, V., HOLCR, K. et al. *Policejní vědy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. s. 137. ISBN 978-80-7380-314-8.

Za **subjektivní faktory** lze považovat samotnou osobnost policisty se všemi jeho psychickými, fyziologickými i fyzickými složkami, mezi něž patří rysy, schopnosti, dovednosti a další charakteristiky jeho osobnosti.¹⁴

U policistů zařazených k útvaru PMJ, se ještě navíc vyžadují další specifické vlastnosti a dovednosti, jenž nejsou u běžných *pořádkářů* vyžadovány. Je tomu tak proto, že tito policisté plní převážně urgentní úkoly spojené s výjezdy na tísňová volání, jedou do neznámého prostředí a často nemají ani dostatek informací o tom, co se na místě děje. Na místě tzv. *prvního zásahu* mimo policejních zákroků provádějí také činnosti k poskytování první pomoci, musí se umět rychle a správně rozhodovat, reagovat na nenadálé krizové situace, a pokud je to potřeba, také aplikovat svá oprávnění k obraně své nebo k ochraně jiných osob účinným a správným využíváním donucovacích prostředků, které mají k dispozici.

Velký podíl jejich činnosti zaujímají zákroky proti různým osobám, které se dopouštějí protiprávních jednání od tzv. *banálních skutků* jakými jsou drobné krádeže, až po závažná jednání, během nichž musí umět zpacifikovat nebezpečné pachatele, kteří se dopustili závažných zločinů.

2.2 Pohotovostní motorizovaná jednotka

Ve druhé polovině 50. let ukázala bezpečnostní situace v Praze na nutnost vytvořit akceschopný mobilní útvar s působností na celém území metropole. Tehdejší vedení pražské policie na vývoj narůstající kriminality zareagovalo tak, že dne 1. července 1956 zřídilo nový útvar tehdejší Veřejné bezpečnosti, jehož teritoriem působnosti bylo celé území hl. m. Prahy. Útvar dostal název *Speciální pohotovostní jednotka*.¹⁵

Činnost této jednotky se v následujících letech plně osvědčila. Po necelých devíti letech existence útvaru došlo k jeho celkové reorganizaci a útvar byl přejmenován na *Pohotovostní motorizovanou jednotku*. Tento název přetrval až do současné doby.¹⁶

Změna politického režimu v ČR po roce 1989 odstartovala období velkých změn i v policejním sboru ČR, kdy v roce 1991 došlo k přejmenování z původního názvu *Veřejná bezpečnost* na nynější název **Policie České republiky**. Kromě změny názvu celý policejní sbor prošel hned několika fázemi modernizace. Lze konstatovat, že útvar PMJ

¹⁴ PORADA, V., HOLCR, K. et al. *Policejní vědy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. s. 137-138. ISBN 978-80-7380-314-8.

¹⁵ HERZÁN, M. *Pohotovostní motorizovaná jednotka Praha*. Praha: TISKAP s. r. o., 2016. s. 23. ISBN 978-80-260-9824-9.

¹⁶ HERZÁN, M. *Pohotovostní motorizovaná jednotka Praha*. Praha: TISKAP s. r. o., 2016. s. 23. ISBN 978-80-260-9824-9.

od roku 1989 do současnosti prodělal celkově rozsáhlou modernizací výstroje, výzbroje i dopravních prostředků a došlo k úpravě celkového konceptu výkonu služby jeho příslušníků.¹⁷

Současná podoba a výkon služby příslušníků PMJ aplikuje moderní pojetí boje s kriminalitou, který se vyznačuje především:

- a) kvalitní technickou vybaveností policistů,
- b) dlouhodobým výcvikem policistů,
- c) opakovanými školeními policistů v oblasti právních norem,
- d) opakovanými školeními v oblasti zdravotní péče,
- e) aplikací postupů v oblasti prevence při výkonu služby,
- f) v proaktivním systému koordinace řízení policistů PMJ.

Je třeba upozornit, že tento útvar má v současné době přibližně 300 policistů, kteří plní nezastupitelnou roli v boji se zločinem na území hl. m. Prahy. Můžeme tento útvar označit za jediný útvar svého druhu v celé ČR, jenž byl zřízen s cílem zajistit výkon služby pořádkové policie formou neustálého mobilního boje s kriminalitou, a proto je prioritním úkolem policistů PMJ pomáhat lidem v tísní.¹⁸

¹⁷ HERZÁN, M. *Pohotovostní motorizovaná jednotka Praha*. Praha: TISKAP s. r. o., 2016. s. 27. ISBN 978-80-260-9824-9.

¹⁸ HERZÁN, M. *Pohotovostní motorizovaná jednotka Praha*. Praha: TISKAP s. r. o., 2016. s. 150-152. ISBN 978-80-260-9824-9.

3 INTERPRETACE POJMU OSOBNÍ SVOBODA

V této kapitole bude interpretován pojem *osobní svoboda*. Bude také proveden rozbor a význam tohoto pojmu, zejména ve vztahu k PolČR. Pojem *osobní svoboda* je klíčovým pojem nejen této kapitoly, ale je to pojem, který je ústředním tématem celé této práce. Pojem osobní svobody není v českém právu nijak přesně definován, avšak vyskytuje se v celé řadě právních předpisů ČR. V odborné literatuře a v soudní praxi se lze nejčastěji setkat spíše s pojmy jakými jsou *lidská práva*, *základní lidská práva a svobody* či *základní práva*.¹⁹

Pojem *lidská práva* se užívá především v mezinárodním právu veřejném a v ústavním právu EU. Pojem *základní lidská práva a svobody* se užívá spíše v odborné literatuře a pojem *základní práva* používá nejvíce Evropský soudní dvůr (dále jen ESD), zejména v souvislosti s Chartou základních práv EU.²⁰

Lidská práva jsou práva, která má každá lidská bytost na základě své lidské důstojnosti. Definují vztahy mezi jednotlivci a mocenskými strukturami, zejména státem. Lidská práva vymezují státní moc a současně vyžadují, aby stát přijal taková opatření, která zajistí prostředí umožňující každému tato jeho práva využívat.²¹

Z právního hlediska lze lidská práva definovat jako souhrn individuálních a kolektivních práv uznaných suverénními státy a kodifikovaných v různých mezinárodních smlouvách. Lidská práva jsou zakotvena v národní legislativě a také v mezinárodních lidskoprávních normách ratifikovaných většinou zemí světa.²² Základními dokumenty v českém právní řádu, které upravují osobní svobodu občanů, jsou především dva ústavní zákony Ústava a LZPS.

LZPS v čl. 1, ve větě první uvádí, že „*Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech*“²³. Tato definice je v podstatě základem, který vyjadřuje celkové pojetí LZPS,

¹⁹ PIKNA, B. *Evropská unie – vnitřní a vnější bezpečnost a ochrana základních práv*. Praha: Linde, 2002. s. 28. ISBN 80-7201-383-1.

²⁰ PIKNA, B. *Evropská unie – vnitřní a vnější bezpečnost a ochrana základních práv*. Praha: Linde, 2002. s. 28. ISBN 80-7201-383-1.

²¹ *Human Rights – Handbook for Parliamentarians N° 26*. Geneva: Inter-Parliamentary Union, the United Nations (Office of the High Commissioner for Human Rights), 2016. s. 19. ISBN 978-92-9142-657-7.

²² *Human Rights – Handbook for Parliamentarians N° 26*. Geneva: Inter-Parliamentary Union, the United Nations (Office of the High Commissioner for Human Rights), 2016. s. 20. ISBN 978-92-9142-657-7.

²³ DAVID, R. *Ústava České republiky; Listina základních práv a svobod. Úplné znění doplněné poznámkami, úvodem do problematiky a výběrem ze soudních případů*. 3. přepracované vydání. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2001. s. 198. ISBN 80-7182-109-8.

neboť je založena na třech základních principech, kterými jsou *svoboda-rovnost-důstojnost*. Tyto principy pak prostupují celou LZPS.²⁴

Jádrem konceptu lidských práv je především to, že lidé jsou si rovni a na rozdíl od jiných práv bývají lidská práva charakterizována jako nezadatelná, nezcizitelná, nepromlčitelná a nezrušitelná. Takto je definuje v čl. 1 ve větě druhé LZPS.²⁵

Osobní svobodu v českém právním systému garantují především LZPS a Ústava. Oba tyto ústavní zákony určují vztah jedince nejen k občanské společnosti, ale současně i k státu. Příkladem by mohl být text vyjadřující svobodu občana, který je uveden v Ústavě, kde v čl. 2 odst. 4 uvádí, že: „*Každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.*“²⁶. K tomu je nezbytné dodat, že v LZPS v čl. 2 odst. 3 se uvádí, že: „*Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.*“²⁷

Rozdíl mezi souslovím *každý občan* a slovem *každý* udává právě slovo **občan**. V tomto případě jde o občana ČR, který je členem určitého společenství, státu, konkrétního ústavního zřízení a naplňuje závazky plynoucí ze státního občanství k ČR. Slovem **každý** v LZPS je myšlen kdokoli, tedy jakákoliv osoba, i ta která nemá občanství ČR. Může jím být cizinec nebo osoba bez státní příslušnosti. Avšak obě tato vymezení se shodují na principu lidské svobody a autonomie. Stát i společnost tedy musí respektovat a chránit základní lidská práva nejen svých občanů, ale všech osob žijících a zdržujících se na jeho území.²⁸

Nedotknutelnost lidských práv je zaručena v našem právním systému Ústavou i LZPS. Záruka nedotknutelnosti má dvojí povahu:

- a) absolutní a
- b) relativní.

Nedotknutelnost absolutní znamená, že práva jsou pojmově neomezená, nepřipouštějí možnost jejich vyvažování jinými legitimními zájmy či právy. Neexistuje tedy jiné právo či ústavní hodnota, která by mohla převážit a umožnit tak zásah do práva,

²⁴ KOLEKTIV AUTORŮ. *Lidská práva*. Praha: Úřad vlády ČR, Ministerstvo spravedlnosti, 2020. s. 22.

²⁵ KOLEKTIV AUTORŮ. *Lidská práva*. Praha: Úřad vlády ČR, Ministerstvo spravedlnosti, 2020. s. 22-23.

²⁶ DAVID, R. *Ústava České republiky; Listina základních práv a svobod. Úplné znění doplněné poznámkami, úvodem do problematiky a výběrem ze soudních případů*. 3. přepracované vydání. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2001. s. 82. ISBN 80-7182-109-8.

²⁷ DAVID, R. *Ústava České republiky; Listina základních práv a svobod. Úplné znění doplněné poznámkami, úvodem do problematiky a výběrem ze soudních případů*. 3. přepracované vydání. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2001. s. 199. ISBN 80-7182-109-8.

²⁸ KOLEKTIV AUTORŮ. *Lidská práva*. Praha: Úřad vlády ČR, Ministerstvo spravedlnosti, 2020. s. 22-23.

kteřé má povahu absolutní nedotknutelnosti. Proto platí, že jakýkoli zásah do těchto práv automaticky představuje jejich porušení, a proto náš právní systém je maximálně chrání a zakazuje např.:

- a) mučení,
- c) otroctví a nevolnictví,
- d) trest bez zákona (*nullum crimen sine lege*),
- e) dvojí trestání za tžž skutek (*ne bis in idem*).²⁹

Nedotknutelnost relativního práva znamená, že tato práva mohou za určitých okolností a podmínek uvedených v jiných zákonných normách podléhat jistým omezením. K takovému střetu typicky dochází, střetávají-li se relativní práva s jiným základním právem či ústavně chráněnou hodnotou. Při střetu těchto práv s jiným právem je veřejná moc oprávněna, a dokonce i povinna, taková práva chránit před právem relativním. Jako příklad lze uvést střet práva na svobodu pohybu občana, který svým jednáním porušil právo na ochranu bezpečnosti jiných osob, s legálním omezením jeho pohybu ze strany policie. Proto je omezení základních práv zpravidla předvídáno v příslušném právním katalogu, jakými jsou LZPS a Ústava a zpravidla je u konkrétního základního práva zmíněna možnost a podmínky jeho omezení.³⁰ Výchozí zásada z hlediska ochrany osobní svobody je explicitně uvedena v LZPS v čl. 8 odst. 2, ve větě první, kde se uvádí, že: „*Nikdo nesmí být stíhán nebo zbaven svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon.*“³¹

LZPS současně stanoví konkrétní maximální dobu trvání zbavení svobody v čl. 8 odst. 3, kde se uvádí, že: „*Obviněného nebo podezřelého z trestného činu je možno zadržet jen v případech stanovených v zákoně. Zadržovaná osoba musí být ihned seznámena s důvody zadržení, vyslechnuta a nejpozději do 48 hodin propuštěna na svobodu nebo odevzdána soudu. Soudce musí zadržanou osobu do 24 hodin od převzetí vyslechnout a rozhodnout o vazbě, nebo ji propustit na svobodu.*“³²

Z obsahu výše uvedeného je zřejmé, že maximální doba omezení osobní svobody obviněné nebo podezřelé osoby může trvat v součtu maximálně 3 dny. Poté musí být rozhodnuto o jejím vzetí do vazby nebo musí být propuštěna na svobodu. Soudy v ČR

²⁹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Lidská práva*. Praha: Úřad vlády ČR, Ministerstvo spravedlnosti, 2020. s. 7.

³⁰ KOLEKTIV AUTORŮ. *Lidská práva*. Praha: Úřad vlády ČR, Ministerstvo spravedlnosti, 2020. s. 7.

³¹ DAVID, R. *Ústava České republiky; Listina základních práv a svobod. Úplné znění doplněné poznámkami, úvodem do problematiky a výběrem ze soudních případů*. 3. přepracované vydání. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2001. s. 205. ISBN 80-7182-109-8.

³² DAVID, R. *Ústava České republiky; Listina základních práv a svobod. Úplné znění doplněné poznámkami, úvodem do problematiky a výběrem ze soudních případů*. 3. přepracované vydání. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2001. s. 205. ISBN 80-7182-109-8.

jsou pak jedinými orgány, které jsou oprávněny rozhodovat o omezení osobní svobody na delší časový úsek než výše uvedené 3 dny.

Zákonný postup policistů při omezování osobní svobody osob a oprávnění s tím související upravují v právním systému ČR především dva právní předpisy, kterými jsou:

1. PolČR, který upravuje postup a podmínky v souvislosti s páčáním protiprávního jednání nižší závažnosti a
2. TrŘ, který stanovuje, mimo jiné, postup policejního orgánu v případě páčání trestných činů.

Pro úplnost je třeba zmínit i zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů jenž obsahuje ustanovení, které stanovují podmínky pro omezení osobní svobody, a dále upravuje samotný způsob výkonu trestů odnětí svobody.

3.1 Osobní svoboda v rámci Evropské unie

Ochrana lidských práv, resp. základních práv a svobod, nebyla původně předmětem práva EU, neboť ta byla primárně založena za účelem ekonomické integrace. První základní smlouvy neobsahovaly žádné, svým charakterem lidskoprávní normy. Otázku základních lidských práv vnesla do evropského práva až judikatura ESD, která ustanovila přednost práva EU před právem členských států, tedy právo EU stanovovalo členským státům povinnost souladu národního práva se základními právy a svobodami. Vznikla tedy otázka, zda se členské státy mají primárně řídit právem EU či základními právy a svobodami a jak mají postupovat v případě konfliktů. ESD situaci vyřešil premisou, že základní lidská práva tvoří součást obecných zásad evropského práva, vycházející ze společných ústavních tradic členských států EU a jsou tudíž pod soudní ochranou.³³

Základním dokumentem zaručujícím lidská práva na evropské úrovni se stala **Úmluva EU**, která poskytuje nepokročilejší systém monitorování lidských práv na úrovni EU a představuje lidskoprávní katalog, který má stejnou právní sílu jako zakládací smlouvy EU.³⁴ Úmluva EU v čl. 5 přímo definuje právo každého na svobodu a osobní bezpečnost. Jasně uvádí formy omezení osobní svobody, a také uvádí podmínky, za

³³ KOLEKTIV AUTORŮ. *Lidská práva*. Praha: Úřad vlády ČR, Ministerstvo spravedlnosti, 2020. s. 86.

³⁴ *Human Rights – Handbook for Parliamentarians N° 26*. Geneva: Inter-Parliamentary Union, the United Nations (Office of the High Commissioner for Human Rights), 2016. s. 84. ISBN 978-92-9142-657-7.

kterých je toto omezení přípustné. Čl. 6 Úmluvy EU odkazuje na právo spravedlivého procesu, na kterém byla ochrana základních práv EU původně založena.³⁵

Jedním z nejmladších a zároveň nejúplnějších dokumentů o lidských právech je *Listina základních práv EU*, která byla vyhlášena 7. prosince 2000, a která zakotvuje základní práva ovlivňující tvorbu a aplikaci práva EU. Byla vytvořena tzv. *Evropským konventem*, složeným ze zástupců vlád členských států, zástupců národních parlamentů, Evropského parlamentu a Evropské komise. Po několika dalších legislativních úpravách a změnách byla začleněna do Lisabonské smlouvy a v roce 2009 se stala plnohodnotnou součástí primárního práva EU. Tvoří tak další inspirační a interpretační zdroj základních práv.³⁶

Účelem ochrany lidských práv a svobod zakotvených do hlavních právních aktů EU je primárně zabránit nepřipustným zásahům státní moci do základních práv osoby, přičemž se předpokládá, že toto právně závazné jednání státu bude účinně soudně vynutitelné.³⁷ Z tohoto důvodu vznikl *Evropský soud pro lidská práva* (Štrasburk, Francie, rok 1959), který řeší případy porušování těchto práv a svobod a je jediným soudem pro lidská práva s profesionálními soudci na plný úvazek. Soud může poskytnout poškozenému zadostučinění a jeho rozhodnutí je konečné a právně závazné pro obě strany. Evropský soud pro lidská práva obdrží ročně kolem 65 000 případů a tento počet se stále zvyšuje.³⁸

Závěrem této kapitoly je třeba uvést, že pokud by byla některá osoba na území ČR neoprávněně omezena na osobní svobodě policistou, mělo by to pro něj zpravidla zásadní důsledky pro jeho existenci v policejním sboru. Jinak řečeno byl by s ním s největší pravděpodobností rozvázán služební poměr, nemluvě o možných trestně procesních následcích takového jednání.

³⁵ KOLEKTIV AUTORŮ. *Lidská práva*. Praha: Úřad vlády ČR, Ministerstvo spravedlnosti, 2020. s. 86-87.

³⁶ KOLEKTIV AUTORŮ. *Lidská práva*. Praha: Úřad vlády ČR, Ministerstvo spravedlnosti, 2020. s. 87.

³⁷ PIKNA, B. *Evropská unie – vnitřní a vnější bezpečnost a ochrana základních práv*. Praha: Linde, 2002. s. 29. ISBN 80-7201-383-1.

³⁸ *Human Rights – Handbook for Parliamentarians N° 26*. Geneva: Inter-Parliamentary Union, the United Nations (Office of the High Commissioner for Human Rights), 2016. s. 84. ISBN 978-92-9142-657-7.

4 EXKURZ DO PROBLEMATIKY OSOBNÍ SVOBODY PODLE ZÁKONA O POLICII ČESKÉ REPUBLIKY

Dnem 1. ledna 2009 nabyl účinnosti **zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky**, který je rozdělen do čtyř částí a patnácti hlav. Jedná se o právní předpis, který určuje nejen strukturu policie, ale vymezuje také její územní působnost; především však stanovuje policistům jejich povinnosti, úkoly a dává jim určitá oprávnění, která jsou nezbytným nástrojem pro plnění jejich úkolů.

Jedním ze společných znaků oprávnění policistů, které jsou stěžejním tématem této práce, je legální zásah do práv a svobod dotčené osoby. Policista však může oprávnění, která mu jsou zákonem svěřena, využít pouze za předpokladu, že jsou naplněny veškeré zákonem stanovené podmínky a postup při uplatnění takových oprávnění musí být vždy v souladu se zákonem a musí být odůvodněný. Naproti tomu osoba, proti které je ono oprávnění využíváno, je povinna toto jednání strpět. Při využívání všech oprávnění uvedených v PolČR je třeba dodržovat princip proporcionality, tedy využít pouze taková opatření, která jsou nezbytná k dosažení účelu sledovaného zákrokem.³⁹

Mezi nejintenzivnější zásah do práv a svobod je nepochybně **omezení osobní svobody** jednotlivce. Proto je možnost takového zásahu ze strany policistů přísně upravena konkrétními právními normami, kam nepochybně patří PolČR. V širším kontextu je možnost zásahu do osobních práv omezena i ústavním systémem ČR. Základním předpokladem pro omezení osobní svobody jednotlivce je:

- a) existence jednání osoby spočívající v porušení povinností stanovených právním předpisem, nebo
- b) naopak odmítnutí či opomenutí splnit povinnost, kterou mu právní předpis ukládá.

Obecným předpokladem k tomu, aby se mohlo jednat o legální omezení osobní svobody, je **donucení** ze strany orgánu, který takovým oprávněním disponuje.⁴⁰ Policisté při realizaci svých oprávnění, zejména pak těch, která jsou spojena se zásahem do práv a svobod, jsou povinni dodržovat základní právní zásady a principy v činnosti policie.

³⁹ ŠKODA, J., ŠMERDA, R., VAVERA, F. *Zákon o Policii s komentářem*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 106-107. ISBN 978-80-7380-447-3.

⁴⁰ ŠKODA, J., ŠMERDA, R., VAVERA, F. *Zákon o Policii s komentářem*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 106-108. ISBN 978-80-7380-447-3.

Sem řadíme především zásadu přiměřenosti, proporcionality, legality, iniciativy nebo zásadu zdvořilosti.

Proto můžeme říct, že PolČR recipoval zásady vyplývající z Ústavy, LZPS i mezinárodních smluv o zákazu mučení, krutého, nelidského či ponižujícího zacházení. PolČR v neposlední řadě stanoví, že nesmí být s osobou omezenou na svobodě zacházeno způsobem, který nerespektuje její lidskou důstojnost.⁴¹ Z tohoto vyplývá, že ačkoli se osoba dopustila protiprávního nebo dokonce zavrženíhodného jednání, přesto musí být respektována její práva a lidská důstojnost, a to bezvýhradně.

PolČR přiznává osobám omezeným na svobodě i určitá práva. Jedná se o jakési pojistky proti excesům ze strany policie, a zároveň jde o kontrolu nad legálností policejních postupů. K právům osob omezených na osobní svobodě tak patří především:

- a) právo vyrozumět o tomto stavu osobu blízkou, nebo osobu kterou si sama určí,
- b) právo na právní pomoc nebo
- c) právo na poskytnutí lékařské péče lékařem.⁴²

Právo vyrozumět o tomto stavu osobu blízkou, nebo osobu kterou si sama určí, však není absolutním právem a není ani specifikována forma vyrozumění osoby, kterou určila osoba omezená na osobní svobodě. Nejčastější formou vyrozumění v praxi bývá telefonické vyrozumění konkrétní osoby, kterou určí osoba omezená na svých právech. Povinnost vyrozumět určenou či blízkou osobu odpadá v takových případech, ve kterých by vyrozuměním byl ohrožen účel sledovaný úkonem. Výjimku tvoří osoby mladší osmnácti let, nebo takové, jež byly omezeny na svéprávnosti. V těchto případech má policie povinnost vyrozumět zákonného zástupce nebo opatrovníka takové osoby z úřední povinnosti.⁴³

Právo na právní pomoc. Toto právo umožňuje osobě omezené na svobodě, aby si zajistila na svoje náklady pomoc advokáta, nebo kohokoli, koho si sama určí.

V neposlední řadě garantuje zákonodárce osobě omezené na svobodě **právo na poskytnutí lékařské péče lékařem**, kterého si sama zvolí. Policie má povinnost umožnit lékaři přístup k provedení vyšetření, nebo ošetření osoby omezené na svých právech.⁴⁴

⁴¹ VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 99. ISBN 978-80-7400-543-5.

⁴² ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 25. ISBN 978-80-7598-193-6.

⁴³ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 27-28. ISBN 978-80-7598-193-6.

⁴⁴ ŠKODA, J., ŠMERDA, R., VAVERA, F. *Zákon o Policii s komentářem*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 113. ISBN 978-80-7380-447-3.

4.1 Širší analýza oprávnění spojených s omezováním osobní svobody

Obecně lze konstatovat, že PolČR disponuje primárně institutem, který přímo souvisí s možností omezit osobní svobodu osoby, pokud jsou splněny další zákonné podmínky. Takový institutem je **zajištění osoby**, který je uveden v § 26 PolČR. Tento institut je diferencován *ex lege* v jednotlivých ustanoveních PolČR, a to podle specifických úkonů s ním spojených.

Mezi další navazující oprávnění policie, kterými je možno omezit osobní svobodu osoby vůči níž policista zakročuje, jsou upraveny v § 52, § 53 a § 56 PolČR. Jedná se o použití donucovacích prostředků a zbraně, které lze při omezení osobní svobody, za zde stanovených podmínek využít. Zvláštním případem omezení osobní svobody je ještě možnost připoutat osobu k vhodnému předmětu a tím omezit její možnost volného pohybu. V tomto případě policista postupuje ve smyslu § 25 PolČR.

4.1.1 Donucovací prostředky a použití zbraně

Tyto dva instituty upravuje PolČR v hlavě deváté, přesněji v § 51 až § 58. Devátá hlava tohoto zákona explicitně upravuje obecná ustanovení k použití donucovacích prostředků. V těchto ustanoveních je možné dohledat výčet jednotlivých donucovacích prostředků i podmínky, za kterých je lze použít. Je zde také upravena možnost použití zbraně policistou a uvedeny podmínky pro její použití v policejní praxi.

Tyto instituty mají policisté k dispozici proto, že je jejich prvořadým úkolem chránit bezpečnost osob a majetek všech subjektů a zajišťovat jejich práva a svobody. Aby mohli policisté takové úkoly efektivně plnit, jsou vybaveni širokou škálou donucovacích prostředků, z nichž nejkrajnějším je použití zbraně.⁴⁵

PolČR stanoví, že použít donucovací prostředek, nebo zbraň může podle tohoto zákona pouze a výhradně policista. Výchozí zásadou přitom je, že k aplikaci jakéhokoli legálního užití síly musí být každý policista řádně vyškolen a vycvičen.⁴⁶

Taxativní výčet celé množiny donucovacích prostředků upravuje ustanovení § 52 PolČR, použití zbraně je pak definováno v § 56 tohoto zákona. Užití donucovacích prostředků má formu přímého donucení ke splnění právní povinnosti, resp. zabránění protiprávního jednání fyzické osoby, spojené s jejím následným omezením na její

⁴⁵ ŠKODA, J., ŠMERDA, R., VAVERA, F. *Zákon o Policii s komentářem*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 199. ISBN 978-80-7380-447-3.

⁴⁶ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 103. ISBN 978-80-7598-193-6.

svobodě. Donucovací prostředky se vážou převážně k zákrokům, při kterých je dotčen okruh hodnot, pro jejichž ochranu lze donucovací prostředky nebo zbraň užit. Typickým znakem přímého donucení bývá užití fyzického násilí a uplatní se v případech, kdy osoba klade odpor **aktivní** či **pasivní** a neuposlechne zákonné výzvy s výstrahou ze strany policistů. Od výzvy s výstrahou mohou upustit v případě ohrožení života nebo zdraví jejich nebo jiných osob a pokud zákrok nenese odkladu.⁴⁷

Aktivním odporem se rozumí násilné bránění policistovi v realizaci služebního zákroku. Považuje se za něj i pohrůžka násilím, neuposlechnutí výzvy policisty nebo obava, že pachatel má v úmyslu zaútočit. Za aktivní odpor lze považovat i útěk. U **pasivního odporu** je naopak absence násilného bránění se. Jeho podstatou je odmítavý a neagresivní postoj ke splnění oprávněného požadavku policisty. Jinak řečeno osoba nemá vůli splnit policistou vydanou výzvu.⁴⁸

Určitou výjimku v souvislosti s užitím donucovacích prostředků při omezení osobní svobody je použití pout podle § 54 PolČR. Tento donucovací prostředek k omezení osobní svobody mohou policisté využít ke spoutání osob, které jsou zde taxativně vyjmenovány. Jedná se o specifický donucovací prostředek, který má také charakter preventivního opatření, neboť právně relevantní důvody představuje samotný prováděný úkon vůči osobám uvedeným v § 54 písm. a) až e) PolČR, který je spojen s omezením jejich osobní osoby.⁴⁹ V policejní praxi se hovorově používá termín *tzv. použití pout na eskortu*. Přitom je nutno vždy dbát právních zásad, jakými jsou zásada subsidiarity, přiměřenosti, legality. Proto je nezbytné upozornit v této souvislosti zejména na zásadu *zákonnosti*, která znamená, že užití donucovacích prostředků a zbraně nesmí být užito jako trest nebo odplata.⁵⁰

4.1.2 Připoutání

Připoutání je specifický případ omezení osobní svobody, kterým se znemožnění volný pohyb osob. Tato forma omezení osobní svobody, resp. volného pohybu osoby, je upravena v § 25 PolČR, ale jen za určitých, *de iure* vymezených podmínek. V souladu se zásadou přiměřenosti, která je obsažena v § 11 PolČR, je využití tohoto institutu možné

⁴⁷ MATES, P. a kol. *Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem podle stavu k 1. 1. 2009*. 1. vydání. Praha: Linde, 2009. s. 111-112. ISBN 978-80-7201-743-0.

⁴⁸ MATES, P. a kol. *Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem podle stavu k 1. 1. 2009*. 1. vydání. Praha: Linde, 2009. s. 112. ISBN 978-80-7201-743-0.

⁴⁹ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 119. ISBN 978-80-7598-193-6.

⁵⁰ ŠKODA, J., ŠMERDA, R., VAVERA, F. *Zákon o Policii s komentářem*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 199. ISBN 978-80-7380-447-3.

ve zcela nezbytných případech. Cílem či smyslem tohoto oprávnění je eliminovat agresivní a nebezpečné jednání osoby vůči policistům nebo jiným osobám.

V § 25 odst. 1 výše uvedeného zákona, jsou explicitně stanoveny čtyři případy, ve kterých lze připoutání uplatnit a jedná se o:

- a) fyzický útok na policistu nebo jinou osobu,
- b) ohrožování vlastního života,
- c) poškozování majetku a
- d) pokus o útěk.⁵¹

V uvedených případech může policista připoutat osobu k vhodnému předmětu, zejména pomocí pout. Připoutání se provádí způsobem, který neznevažuje lidskou důstojnost a splňuje požadované etické hledisko. Vhodný předmět není zákonem nikde explicitně specifikován, ale lze za něj považovat takový předmět, jenž má dostatečnou stabilitu i hmotnost splňující bezpečnostní požadavek. Takovým předmětem je madlo zabudované do stěny na služebně policie, plot, zábradlí aj., které současně účinně zabrání v pokračování protiprávního jednání.⁵² Z povahy věci vyplývá, že lze připoutat jen osobu, která se dopouští fyzického útoku. Verbální útok připoutáním eliminovat nelze, protože by byl tento donucovací prostředek neúčinný.

Omezení osobní svobody, resp. volného pohybu osoby, touto formou může policista provést na útvaru policie i mimo něj nebo také v policejní cele. Doba, po kterou může být osoba připoutána, je na zvážení a posouzení policisty a odvíjí se od samotného chování agresivní osoby. Je žádoucí, aby se osoba přestala agresivně chovat, a zároveň se i uklidnila. Doba připoutání, jak je uvedeno v § 25 odst. 2 PolČR, může trvat nejdéle 2 hodiny od okamžiku, kdy byla připoutána. Pokud by však osoba znovu pokračovala ve svém agresivním jednání po rozpoutání a naplnila tak opět zákonné podmínky pro připoutání, lze ji připoutat i opakovaně.⁵³

Toto oprávnění policisté mohou využít i u osoby, která by ohrožovala svůj život. Pro aplikaci zmíněného institutu není limitem ani věk osoby nebo ta skutečnost, že jde o občanem ČR či občana cizího státu anebo jde o osobu bez státní příslušnosti.⁵⁴

⁵¹ FILÁK, A. a kol. *Zákon o Policii České republiky s komentářem podle právního stavu k 12. 1. 2009*. 1. vyd. Praha: Police History, 2009. s. 53-54. ISBN 978-80-86477-49-7.

⁵² MATES, P. a kol. *Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem podle stavu k 1. 1. 2009*. 1. vydání. Praha: Linde, 2009. s. 60. ISBN 978-80-7201-743-0.

⁵³ ŠKODA, J., ŠMERDA, R., VAVERA, F. *Zákon o Policii s komentářem*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 114-115. ISBN 978-80-7380-447-3.

⁵⁴ ŠKODA, J., ŠMERDA, R., VAVERA, F. *Zákon o Policii s komentářem*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 115. ISBN 978-80-7380-447-3.

Z praxeologického pohledu autora se v minulosti institut připoutání využíval zřídka. Nicméně v posledních letech vzrůstá trend častější aplikace tohoto oprávnění, neboť agresivita osob, nejen vůči policistům, je stále častějším jevem, a právě připoutání zabraňuje a omezuje agresivní chování osob.

4.2 Užší specifikace primárních institutů omezení osobní svobody

Nejzásadnější instituty spojené s omezením osobní svobody osob zákonodárce ukotvil do hlavy páté a desáté PolČR. Mezi tyto instituty lze dále zařadit zejména institut **zajištění** osoby. Formy zajištění osoby, které jsou uvedené v hlavě páté tohoto zákona, jsou uvedeny v § 26 zajištění osoby a § 27 zajištění cizince PolČR.

K institutu zajištění je třeba dodat, že se k němu váže také institut **předvedení**, který je policisty hojně využíván. Institut předvedení je upraven hned několika ustanoveními PolČR, které jsou vymezeny v § 26, § 28, § 61, § 63 a § 64. Lze tedy konstatovat, že výše uvedený zákon účelně diferencuje využití předvedení podle jejich specifických cílů.

4.2.1 Předvedení osoby

Předvedení osoby je blíže upraveno v PolČR v hlavě desátá, v § 61 odst. 5, v § 63 odst. 3 nebo § 65 odst. 3. Předvedení v těchto případech má sloužit ve své podstatě jako podpůrný prostředek k dosažení zde uvedeného záměru. Institut předvedení je zde vymezen ve **třech základních rovinách**, kterými jsou:

- a) předvedení osoby, která se nedostavila na výzvu policejního orgánu bez dostatečné omluvy nebo bez uvedení závažných důvodů, tedy postup ve smyslu § 61 odst. 5 PolČR,
- b) předvedení osoby, u které nelze zjistit totožnost na základě sdělených údajů ani v dostupných evidencích, což je postup upravený v § 63 odst. 3 PolČR, a
- c) předvedení za účelem získání osobních údajů pro účely budoucí identifikace, což je upraveno v § 65 odst. 3 PolČR a jde tedy o předvedení k provedení úkonů uvedených v § 63 odst. 1.

První rovina se váže, jak je výše uvedeno k § 61 PolČR, jehož smyslem a funkcí je umožnit policejnímu orgánu získání informací, které jsou významné pro následné plnění úkolů policie. Pro policejní praxi má velký význam získání odpovědí od

oznamovatele, svědka události, poškozeného nebo pachatele na tzv. *sedm kriminalistických otázek*, a těmi jsou:

- CO (se stalo, jde o trestný čin?),
- KDO (čin spáchal, kdo je poškozený, svědek),
- KDY (čin spáchal nebo od kdy do kdy?),
- KDE (čin spáchal, kde se připravoval, kde bydlí),
- JAK (čin spáchal, tedy způsob provedení),
- ČÍM (čin spáchal, tedy jaké nástroje použil) a
- PROČ (čin spáchal, tedy jaký byl motiv pachatele).⁵⁵

Poznatky získané od osob, které pomohou nalézt odpovědi na výše uvedené otázky, lze následně využít při ověřování oznámených událostí, pro právní kvalifikaci skutku, pro odhalování protiprávního jednání (přestupky, trestné činy), pro zjištění pachatele, pro vytyčování kriminalistických verzí, apod. Výsledné odpovědi lze využít také při získávání poznatků o trestné činnosti, při pátrání po hledaných, pohřešovaných osobách nebo věcech, při předcházení trestné činnosti nebo při zajištění bezpečnosti chráněné osoby podle PolČR (např. krátkodobá ochrana osob dle § 50 PolČR) nebo jiného právního předpisu (např. zákon č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením a o změně zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů).⁵⁶

Policistovi PolČR umožňuje v rámci efektivní policejní práce ve smyslu § 61 odst. 1 vyzvat, za podmínek zde uvedených, jakoukoliv osobu, která může přispět svými informacemi k objasnění relevantních skutečností, aby se dostavila ve stanovenou dobu na určené místo k sepsání úředního záznamu o podání vysvětlení. Forma výzvy, kterou policista osobě stanovuje čas i místo kam se má osoba dostavit, má být průkazná, tedy písemná, zadokumentovaná na audio nebo videozáznam nebo je odeslána elektronicky. Pokud je předvedení realizováno legálně, je tak legálně omezeno i právo osoby na svobodu pohybu. Využití tohoto oprávnění je ponecháno na uvážení policisty a vzájemné dohodě s konkrétní osobou. Je však třeba zvažovat taktické, časové i ekonomické hledisko osoby, jejíž svoboda pohybu má být takto omezena.⁵⁷

⁵⁵ BRODSKÝ, V. *Služba pořádkové a cizinecké policie*. VZ Brno: Útvar policejního vzdělávání, Oddělení vnější služby, 2019. s. 77.

⁵⁶ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 145. ISBN 978-80-7598-193-6.

⁵⁷ MATES, P. a kol. *Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem podle stavu k 1. 1. 2009*. 1. vydání. Praha: Linde, 2009. str. 131-132. ISBN 978-80-7201-743-0.

K tomu je nutno dodat, že osoba, která byla vyzvána k podání vysvětlení na určeném místě a v daném čase, je povinna výzvě vyhovět. Výjimku z této povinnosti stanoví PolČR, což jsou zde uvedené právní překážky, pro které nesmí být požadováno podání vysvětlení od osoby, která by tím porušila zákonem stanovenou nebo státem uznanou povinnost mlčenlivosti (např. zpovědní tajemství). Možnost odepřít výpověď reflektuje i na ústavně zaručené právo odmítnout podání vysvětlení, jestliže by osoba mohla způsobit sobě nebo osobě blízké nebezpečí trestního stíhání nebo nebezpečí postihu za přestupek. Osoba, která se dostaví na podání vysvětlení, má rovněž právo na právní pomoc.⁵⁸

Zákonodárce ve výše uvedeném ustanovení pamatoval i na případy, ve kterých se osoby prostě nedostaví bez řádné omluvy k podání vysvětlení. Pokud tedy osoba výzvě nevyhoví bez dostatečné omluvy nebo bez závažných důvodů, vzniká právní následek onoho neuposlechnutí, kterým je právě **předvedení**.

Institut předvedení ve smyslu § 61 odst. 5 PolČR, spočívá ve faktické výzvě, kterou dá policista osobě, aby jej následovala na policejní oddělení. Využití dané oprávnění tedy lze pouze za předpokladu, že osoba byla nejprve řádně vyzvána podle § 61 odst. 1 PolČR. K tomu je nutno podotknout, že tato výzva není spojena s formálními požadavky (např. s vydáním usnesení). V případě předvedení se jedná o omezení osobní svobody tzv. *krátkodobé*, což je řádově v hodinách. Jedná se o úkon, který může být realizován i bez zjevného donucení, neboť smyslem tohoto institutu je získat potřebné informace, ale současně zasahovat do práv předváděné osoby jen v míře nezbytně nutné pro zajištění daného úkonu.⁵⁹

Pokud nastane případ, že osoba nespolupracuje, a navíc klade odpor, ať aktivní či pasivní, při předvedení ve smyslu § 61 odst. 5 PolČR, nebo se osoba pokusí o útěk, může policista využít institut předvedení vyšší intenzity, kterým je zajištění, což je institut omezující práva osoby upravený v § 26 odst. 1, písm. e) PolČR. Zajištění bývá většinou spojeno s užitím donucovacích prostředků policistů, kteří předvedení realizují.⁶⁰

Policisté, kteří realizují předvedení podle výše uvedených ustanovení PolČR, mají za povinnost sepsat úřední záznam o realizovaném předvedení osoby, jak uvádí § 61 odst. 6 tohoto zákona. Sepisují rovněž úřední záznam o podání vysvětlení, pokud se

⁵⁸ VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 249-251. ISBN 978-80-7400-543-5.

⁵⁹ VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. str. 251-252. ISBN 978-80-7400-543-5.

⁶⁰ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 151. ISBN 978-80-7598-193-6.

osoba dostaví dobrovolně na základě výzvy, jak je uvedeno v § 61 odst. 2 PolČR. Pokud se osoba dostaví na určené místo v daný čas, pak má policista povinnost ve smyslu § 109 PolČR s touto osobou bez zbytečného odkladu sepsat úřední záznam o podání vysvětlení s uvedením času, důvodu a okolnostmi průběhu podání.⁶¹

Druhá rovina institutu předvedení osoby je upravena v § 63 odst. 3 PolČR, což souvisí s **prokazováním totožnosti**. Cílem takového předvedení je získat identifikační údaje konkrétní osoby, aby ji bylo možno jednoznačně ztotožnit. Totožnost osoby je tedy identita osoby, která je tvořena souhrnem údajů a dat, podle kterých lze s jistotou určit, o jakou osobu se jedná. Zjišťování totožnosti můžeme chápat jako postup, v jehož rámci je na základě určitých údajů a prostředků prokazováno, že se jedná o konkrétní fyzickou osobu, kterou nelze s jinou zaměnit.⁶²

Na rozdíl od většiny právních předpisů, ve kterých je upraveno prokazování nebo zjišťování totožnosti, aniž by bylo blíže specifikováno, co se tím rozumí, PolČR přímo vymezuje dané atributy. Policista může žádat o data, kterými se rozumí:

- a) prokázání jména,
- b) popřípadě jmen, příjmení,
- c) data narození a
- d) v případě potřeby také adresa místa trvalého pobytu nebo
- e) adresy místa pobytu nebo adresa bydliště v zahraničí,
- f) rodné číslo a
- g) státní příslušnost.

Jiné údaje v souvislosti se ztotožněním osoby vyžadována být nemohou a rozsah zjišťovaných údajů k identifikaci je třeba směřovat pouze k danému účelu. V praxi většinou postačí uvedení prvních tří údajů, popřípadě rodné číslo.⁶³

Pokud by ztotožňovaná osoba nechtěla výše uvedený úkon strpět, policista ji poučí, že je povinna jej strpět a vyhovět tak výkonu pravomoci, což je právně podpořeno § 114 PolČR. V tomto ustanovení se uvádí, že každý je povinen uposlechnout výzvy, pokynu nebo žádosti policie, resp. policisty. Pokud by osoba odepřela takový požadavek, může být předvedena, a rovněž postížena za přestupek proti veřejnému pořádku.⁶⁴

⁶¹ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 151. ISBN 978-80-7598-193-6.

⁶² ČERMÁK, M. a kol. *Bezpečnostní příprava*. Praha: Armex Publishing s.r.o., Trivis. 2012. s. 127. ISBN 978-80-87451-20-5.

⁶³ ČERMÁK, M. a kol. *Bezpečnostní příprava*. Praha: Armex Publishing s.r.o., Trivis. 2012. s. 127. ISBN 978-80-87451-20-5.

⁶⁴ MATES, P. a kol. *Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem podle stavu k 1. 1. 2009*. 1. vydání. Praha: Linde, 2009. s. 139. ISBN 978-80-7201-743-0.

Totožnost osoby lze považovat za zjištěnou, jestliže jsou spolehlivě prokázány osobní údaje konkrétního člověka, který je sdělil sám nebo předložil osobní doklad, kde jsou uvedeny. Způsob ztotožnění nebo jakými doklady má osoba prokázat svou identitu dané ustanovení neupřesňuje. Nejčastěji se v praxi dává přednost veřejným listinám obsahující osobní údaje o osobě podpořené fotografií držitele. Takovými dokumenty se rozumí např. občanský průkaz, cestovní doklad, řidičský průkaz, apod.⁶⁵

Při zjišťování totožnosti dochází ze strany policie k zásahu do práva na ochranu soukromí a osobních údajů, jež jsou garantována LZPS. Proto zákonodárce přímo vybavil jednotlivá zmocnění policistů jistými omezeními, která zapracoval do PolČR, kde se uvádí taxativní výčet důvodů a podmínek, která opravňují policistu zjišťovat takové údaje u konkrétní osoby. Ustanovení § 63 odst. 2 PolČR vymezuje důvody, pro které lze tento právní institut využít. Pokud policista provádí zjištění totožnosti, pak tento úkon musí souviset s nezbytnou ochranou bezpečnosti osob a majetku, veřejného pořádku anebo s předcházením trestné činnosti. To umožňuje policii při zákonem zachovaných podmínkách požadovat prokázání totožnosti i v blíže nespecifikovaných důvodech.⁶⁶

V praxi policista při prokazování totožnosti osobou sdělené údaje prověří v informačním systému, především v Centrálním registru obyvatel, který zajišťuje výdeje dat pro orgány státní správy a rovněž slouží jako zdroj údajů pro jednotlivé složky policie.⁶⁷ Pokud se údaje, které osoba uvedla, shodují a není důvod k pochybnostem, tento úkon se ukončí. Ale v situaci, kdy lze uplatnit podmínky uvedené § 63 odst. 2 PolČR, přesněji podmínky uvedené pod písmeny a) až l), a pokud osoba nevyhoví výzvě a nesdělí potřebné údaje k ověření své totožnosti nebo odmítne poskytnout potřebnou součinnost, lze uplatnit oprávnění dle § 63 odst. 3 PolČR. Pak policista osobu omezí na osobní svobodě a předvede ji k provedení úkonu směřující ke zjištění její totožnosti na oddělení policie. **Předvedení** je v tomto případě oprávněním policisty, které je vždy spojeno s bezprostředním zásahem spojeným s krátkodobým omezením osobní svobody osoby. Obdobně policista postupuje, pokud totožnost osoby nelze zjistit na místě.⁶⁸

Jestliže se nepodaří ani po předvedení zjistit totožnost osoby, umožňuje PolČR získat potřebné informace způsobem, jež je spojen se zásahem do její tělesné integrity.

⁶⁵ ČERMÁK, M. a kol. *Bezpečnostní příprava*. Praha: Armex Publishing s.r.o., Trivis. 2012. s. 127. ISBN 978-80-87451-20-5.

⁶⁶ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 157-158. ISBN 978-80-7598-193-6.

⁶⁷ CHMELÍK, J., a kol. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 204. ISBN 80-86898-36-9.

⁶⁸ MATES, P. a kol. *Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem podle stavu k 1. 1. 2009*. 1. vydání. Praha: Linde, 2009. s. 139. ISBN 978-80-7201-743-0.

Jedná se o neinvazivní zásahy spojené např. s měřením těla, snímáním daktyloskopických otisků prstů, atd., které může provádět policista stejného pohlaví. Invazivní zásahy do osobní integrity člověka, jakými jsou odběry krve, slin nebo tělních tekutin provádí pouze vyškolený zdravotnický pracovník nebo lékař. Pokud by osoba kladla odpor k provedení zmíněných úkonů, je policista oprávněn takový odpor překonat, jak je uvedeno v § 63 odst. 5 PolČR. Vždy je třeba respektovat požadavek přiměřenosti a nezbytnosti.⁶⁹

Dále platí, že doba potřebná ke zjištění totožnosti nesmí překročit dobu nezbytně nutnou pro zjištění totožnosti a osoba, která byla ztotožněna se musí poté ihned propustit na svobodu, nebrání-li tomu jiné zákonné důvody. Časovým limitem je 24 hod., a to i v případě, nepodaří-li se její totožnost zjistit. O celé události a průběhu úkonu, je třeba opět sepsat úřední záznam ve smyslu § 109 PolČR.⁷⁰

Třetí rovina omezení osobní svobody podle PolČR, je typ předvedení, které lze realizovat jen tehdy, pokud se vztahuje k oprávnění získat osobní údaje pro účely budoucí identifikace. Jedná se o oprávnění policistů, jehož smyslem je získat za zákonem stanovených podmínek osobní data a údaje o zde uvedených znacích člověka, které umožní ztotožnit tuto osobu i v budoucnu. Okruh osob, od který lze takový úkon požadovat, je taxativně vymezen v § 65 odst. 1 PolČR. Jedná se především o osoby, u kterých se předpokládá opětovné páchaní trestné činnosti. Údaji pro budoucí identifikaci se rozumí zejména otisky prstů, měření těla, pořizování obrazových a zvukových záznamů, vzorky DNA a další. PolČR rovněž uvádí i sumář identifikačních úkonů, které může policie provádět.⁷¹

Osoby, u kterých je toto oprávnění policie realizováno, mají povinnost strpět daný úkon. Při realizaci tohoto oprávnění policista nejprve osobu vyzve ke splnění úkonu a poučí ji o jejích právech a způsobu provedení. V případě, že by osoba nevyhověla a kladla odpor, lze takový odpor překonat přiměřenou intenzitou. Překonávat odpor je naopak výslovně zakázáno při provádění odběru krve.⁷²

Identifikační úkony se mohou provádět na místě, kde je zjišťována totožnost osoby při plnění úkolů police. V případě, že situace na místě nedovoluje jeho provedení,

⁶⁹ MATES, P. a kol. *Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem podle stavu k 1. 1. 2009*. 1. vydání. Praha: Linde, 2009. s. 139-140. ISBN 978-80-7201-743-0.

⁷⁰ ČERMÁK, M. a kol. *Bezpečnostní příprava*. Praha: Armex Publishing s.r.o., Trivis. 2012. s. 129. ISBN 978-80-87451-20-5.

⁷¹ VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky*. Komentář. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 272-273. ISBN 978-80-7400-543-5.

⁷² ŠKODA, J., ŠMERDA, R., VAVERA, F. *Zákon o Policii s komentářem*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 250. ISBN 978-80-7380-447-3.

např. se jedná místo veřejně přístupné, kde by mohlo dojít k porušení lidské důstojnosti, je možné osobu **předvést** podle § 65 odst. 3 PolČR na vhodné místo. Takovým místem nemusí být primárně policejní oddělení, ale vyšetřovna u lékaře, vhodná úřední místnost apod.; místa splňující požadavky spojené s provedením úkonu. Po zjištění potřebných identifikačních údajů musí být osoba neprodleně propuštěna. O průběhu zjišťování totožnosti má policista povinnost sepsat úřední záznam se všemi náležitostmi v souladu s ustanovením § 109 PolČR.⁷³

U všech shora definovaných typů předvedení osoby, tedy dle § 61 odst. 5, § 63 odst. 3 a § 65 odst. 3, má policista povinnost vždy sepsat úřední záznam o předvedení osoby (viz příloha II).

4.2.2 Zajištění osoby

LZPS v čl. 8 stanoví, že každému je zaručena jeho osobní svoboda, a rovněž uvádí, že nikoho nelze stíhat nebo zbavit svobody jinak než ze zákonných důvodů a způsobem, který zákon stanoví.⁷⁴

Institut **zajištění osoby** vymezuje § 26 PolČR. Z pohledu autora práce se tento institut jeví jako nejpoužívanější právní institut související s omezením osobní svobody podle PolČR. Oprávnění zajistit osobu dává policistovi jistotu *ex lege*, na jejímž základě může po naplnění v PolČR taxativně vymezených důvodů omezit na osobní svobodě kohokoli po dobu nezbytně nutnou, nejdéle na 24 hodin.⁷⁵

Čas započítání úkonu se počítá od okamžiku omezení konkrétní osoby na osobní svobodě. Takovým okamžikem bývá první úkon policisty spojený s cílem zabránit osobě v jejím dalším protiprávním jednání. Jakmile však pominou důvody, pro které byla osoba zajištěna, musí být neprodleně ukončeno její omezení na svobodě. To, zda pominuly důvody zajištění, posuzuje policista. Nikdy však nesmí být překročena doba stanovená PolČR, tedy 24 hod.⁷⁶

Zajištěním se ve smyslu § 26 PolČR rozumí krátkodobé omezení osobní svobody, a to od nejmírnější formy, kterou může být verbální pokyn policisty osobě setrvat s ním na vymezeném místě, až po násilné donucení užitím fyzické síly za využití donucovacích

⁷³ MATES, P. a kol. *Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem podle stavu k 1. 1. 2009*. 1. vydání. Praha: Linde, 2009. s. 143. ISBN 978-80-7201-743-0.

⁷⁴ ŠKODA, J., ŠMERDA, R., VAVERA, F. *Zákon o Policii s komentářem*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 118. ISBN 978-80-7380-447-3.

⁷⁵ ČERMÁK, M. a kol. *Bezpečnostní příprava*. Praha: Armex Publishing s.r.o., Trivis. 2012. s. 58. ISBN 978-80-87451-20-5.

⁷⁶ MATES, P. a kol. *Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem podle stavu k 1. 1. 2009*. 1. vydání. Praha: Linde, 2009. s. 64. ISBN 978-80-7201-743-0.

prostředků. Zmíněný institut se vztahuje na všechny osoby žijící, či pobývající na území ČR, tedy i na cizince a osoby bez státní příslušnosti. I v tomto případě je třeba dodržovat zejména zásadu proporcionality a subsidiarity. Přitom postup ve věci tak musí být přiměřený, ve smyslu § 11 PolČR, a musí být nezbytný pro dosažení sledovaného účelu.⁷⁷

Účelem institutu zajištění je fakticky zabránit určité osobě v jejím protiprávním jednání anebo zabezpečit její přítomnost k provedení potřebného úkonu. Svou povahou jde také o opatření preventivního charakteru. Institut zajištění je donucením majícím povahu bezprostředního zásahu, pro který je typické, že jej lze využít bez předchozího formálního procesu. Zajištění osoby nesmí být užito *contra legem*, tedy jako odplata za nevhodné chování vůči policistovi. Účelem tohoto opatření může být pouze ochrana zájmů a hodnot chráněných právním řádem ČR.⁷⁸

O každém zajištění podle § 26 PolČR musí být bez zbytečného odkladu sepsán úřední záznam o zajištění osoby (viz příloha I) s přesným údajem o okamžiku začátku i ukončení omezení osobní svobody.⁷⁹ Celkový výčet situací *de lege lata*, podle kterých je možno využít oprávnění zajistit osobu je uvedeno v § 26, odst. 1 písm. a) až i) PolČR, kde se uvádí, že osoba:

- „a) svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život, život nebo zdraví jiných osob anebo majetek,*
- b) v budově útvaru policie úmyslně znečišťuje nebo poškozuje majetek anebo slovně uráží policistu nebo jinou osobu,*
- c) má být předvedena podle jiného právního předpisu,*
- d) utekla z výkonu trestu odnětí svobody, z výkonu ochranného léčení, ústavní výchovy, předběžného opatření nebo ochranné výchovy anebo ze zabezpečovací detence,*
- e) při předvedení kladla odpor nebo se pokusila o útěk,*
- f) byla přistižena při jednání, které má znaky přestupku, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci,*
- g) není trestně odpovědná a byla přistižena při jednání, které má znaky trestného činu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci,*

⁷⁷ ŠKODA, J., ŠMERDA, R., VAVERA, F. *Zákon o Policii s komentářem*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 118. ISBN 978-80-7380-447-3.

⁷⁸ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 33-34. ISBN 978-80-7598-193-6.

⁷⁹ MATES, P. a kol. *Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem podle stavu k 1. 1. 2009*. 1. vydání. Praha: Linde, 2009. s. 65. ISBN 978-80-7201-743-0.

- h) je nezletilá, je-li to nezbytné pro její navrácení do rodičovské nebo jiné obdobné péče jejímu zákonnému zástupci,*
- i) byla dopadena na základě pronásledování podle § 92 PolČR prováděném příslušníkem zahraničního bezpečnostního sboru.“⁸⁰*

Důvod zajištění, který je uvedeným pod **písm. a)**, opravňuje policistu k aplikaci institutu zajištění osoby, která „svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život, život nebo zdraví jiných osob anebo majetek.“⁸¹ Podmínkou zajištění osoby *ex lege* je **bezprostřednost** dané hrozby. Bezprostřednost lze chápat jako stav, jenž přímo hrozí porušením chráněných hodnot, v tomto případě života, zdraví a majetku. Jedná se o situace spojené blízkou časovou a místní souvislostí. Bezprostřednost znamená, že jednání výše uvedené vzápětí nastane a hrozí, že pokud policista nebude reagovat, může dojít, v důsledku avizovaného nebo zjištěného chování osoby k protiprávnímu jednání. Posuzování bezprostřednosti hrozby je ponecháno na zakročujícím policistovi v místě události.⁸²

Další podmínkou k zajištění osoby podle **písm. a)** je ohrožení života nebo zdraví kterékoli osoby včetně té, proti které zákrok policisty směřuje a také majetek. V případě majetku nerozhoduje, kdo je vlastníkem, zda se jedná o fyzickou nebo právnickou osobu anebo stát. Současně bude třeba zvážit jednak společenskou škodlivost i poměr hodnoty majetku ve vztahu k závažnosti zásahu do práv osoby.⁸³

Důvod zajištění, který je uveden pod **písm. b)**, se vztahuje k chování osoby, která: „v budově útvaru policie úmyslně znečišťuje nebo poškozuje majetek anebo slovně uráží policistu nebo jinou osobu.“⁸⁴ Z uvedeného textu vyplývá, že právní úprava vyžaduje úmyslné jednání osoby a popisuje také formy povedení. Pokud tedy policista zjistí, že jsou naplněny všechny znaky zde popisovaného jednání, pak může osobu zajistit. Popisované formy provedení pak spojuje podmínka, kterou je to, že protiprávní jednání musí být prováděno v budově útvaru policie, a proto se zde poškozováním nebo

⁸⁰ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *Policejní prezidium České republiky ředitelství služby pořádkové policie*, Praha. 2019. s. 21-22.

⁸¹ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *Policejní prezidium České republiky ředitelství služby pořádkové policie*, Praha. 2019. s. 21.

⁸² VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky*. Komentář. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 106. ISBN 978-80-7400-543-5.

⁸³ ČERMÁK, M. a kol. *Bezpečnostní příprava*. Praha: Armex Publishing s.r.o., Trivis. 2012. s. 59. ISBN 978-80-87451-20-5.

⁸⁴ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *Policejní prezidium České republiky ředitelství služby pořádkové policie*, Praha. 2019. s. 21.

znečištěním majetku rozumí takový majetek, kterým disponuje příslušná součást policie.⁸⁵

Tímto ustanovením PolČR umožňuje ochranu všech osob, tedy nejen policistů, které se v budově policie nacházejí. Za pojem *slovní urážka*, je možné považovat verbální útok člověka, znevážení osoby či neslušný anebo hanlivý projev, který se dotýká cti jiného.⁸⁶

Důvod zajištění osoby, která je uveden v **písm. c)**, policisté využívají v případech plnění úkolů podle jiného zákona. V tomto případě jde o úkol, kterým je zajištění osoby, jež „*má být předvedena podle jiného právního předpisu.*“⁸⁷ Jiným právním předpisem může být TrŘ nebo zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů anebo půjde o zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Většinou se bude jednat o osoby, které se samy nedostavily bez řádné omluvy k příslušnému orgánu, který je k dostavení se vyzval. Pokud by se jednalo o předvedení osoby podle PolČR ustanovení § 61, § 63 nebo § 65, lze ji zajistit pouze tehdy, pokud by kladla odpor nebo se pokusila o útěk.⁸⁸

Důvod k zajištění osoby ve smyslu **písm. d)** se týká osoby, která: „*utekla z výkonu trestu odnětí svobody, z výkonu ochranného léčení, ústavní výchovy, předběžného opatření nebo ochranné výchovy anebo ze zabezpečovací detence.*“⁸⁹ Jedná se o případy, ve kterých osoba jedná v rozporu s rozhodnutím státního orgánu, přesněji soudu a má povinnost toto rozhodnutí vykonat v příslušném zabezpečovacím zařízení, mezi něž patří věznice, ústavy pro výkon zabezpečovací detence či diagnostické ústavy. Pokud osoba z takového zařízení uprchne, je úkolem policie takovou osobu vypátrat a navrátit do příslušného zařízení.⁹⁰

Útěkem z výkonu trestu odnětí svobody, z výkonu ochranného léčení, ze zabezpečovací detence nebo z ochranné výchovy může osoba naplnit znaky skutkové podstaty trestného činu *maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání*. V takovém

⁸⁵ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 35. ISBN 978-80-7598-193-6.

⁸⁶ ŠKODA, J., ŠMERDA, R., VAVERA, F. *Zákon o Policii s komentářem*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 121. ISBN 978-80-7380-447-3.

⁸⁷ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *Policejní prezidium České republiky ředitelství služby pořádkové policie*, Praha. 2019. s. 21.

⁸⁸ VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 108. ISBN 978-80-7400-543-5.

⁸⁹ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *Policejní prezidium České republiky ředitelství služby pořádkové policie*, Praha. 2019. s. 21.

⁹⁰ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019 s. 37. ISBN 978-80-7598-193-6.

případě by se přednostně aplikovalo *zadržení osoby*, tedy postup ve smyslu § 76 TrŘ, nikoli postup podle PolČR.⁹¹

Důvod zajištění osoby, který je uveden v **písm. e)**, umožňuje policistovi zajistit osobu, jenž „*při předvedení kladla odpor nebo se pokusila o útěk.*“⁹² Zákodárce v tomto ustanovení má na mysli předvedení podle PolČR ve smyslu § 61 odst. 5, § 63 odst. 3 a § 65 odst. 3, jak je výše uvedeno.⁹³

Ze shora uvedeného textu vyplývají obligatorní podmínky, které pro zajištění konkrétní osoby musí být splněny, a těmi jsou:

- a) vlastnímu *zajištění* osoby, musí předcházet její *předvedení*,
- b) současně musí osoba klást odpor, který není zákonem blíže specifikován a z logiky věci lze předpokládat, že se může jednat o odpor aktivní i pasivní,
- c) osoba se pokusila o útěk neboli jde o jakýkoli způsob úniku z dosahu policisty.

Důvodem k omezení osobní svobody člověka zajištěním podle **písm. f)** PolČR je, že osoba „*byla přistižena při jednání, které má znaky přestupku, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci.*“⁹⁴

Dle praxeologického pohledu autora je tato forma zajištění policisty často využívána. Podstatou k omezení svobody v daném případě je kumulativní splnění výše uvedených podmínek, kterými jsou jednáním naplňující znaky přestupku a současně obava z toho, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci. V případě protiprávního jednání nerozhoduje, zda se jedná o stejné či jiné jednání (např. opakovaná krádež v obchodě a poté fyzické napadení obsluhy). Pod pojmem *maření řádného objasnění věci* lze chápat činnost osoby, kterou by osoba zmařila samotné řádné prošetření protiprávního jednání. (např. ničením stop, ovlivňováním svědků atd.).⁹⁵

PolČR nestanoví, aby byla osoba přistižena při protiprávním jednání pouze policistou. Přistižena může být v podstatě každým, kdo se účastní takového jednání (poškozený, svědek, zaměstnanec bezpečnostní služby, apod.), neboť se ono protiprávní jednání může odehrát i na místech, kam nemá policista za běžné situace volný přístup

⁹¹ VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky*. Komentář. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 109. ISBN 978-80-7400-543-5.

⁹² ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *Policejní prezidium České republiky ředitelství služby pořádkové policie*, Praha. 2019. s. 21.

⁹³ FILÁK, A. et al. *Zákon o Policii České republiky s komentářem podle právního stavu k 12. 1. 2009*. 1. vyd. Praha: Police History, 2009. s. 57-58. ISBN 978-80-86477-49-7.

⁹⁴ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *Policejní prezidium České republiky ředitelství služby pořádkové policie*, Praha. 2019. s. 21.

⁹⁵ FILÁK, A. et al. *Zákon o Policii České republiky s komentářem podle právního stavu k 12. 1. 2009*. 1. vyd. Praha: Police History, 2009. s. 58. ISBN 978-80-86477-49-7.

(v prostorách domu, bytu atd.). Samotné zajištění osoby však provádí pouze policista v souladu s vyhodnocením veškerých dostupných indicií, které směřují k závěru, že došlo k bezprostřednímu spáchání přestupku. Rovněž lze širěji chápat i sousloví *přistižena při jednání*, což nemusí být jen okamžik spáchání přestupku, ale může to být i těsně po jeho dokonání (např. osoba si odnáší ukradené věci). Důležité je, že osoba musí svým jednáním naplňovat znaky skutkové podstaty přestupku.⁹⁶

Podmínka **důvodné obavy** je v tom, že bude osoba v tomto jednání *pokračovat*. Důvodná obava může plynout z **dokonání** protiprávního jednání anebo z **opakování** takového jednání. Policista proto musí vycházet z konkrétních okolností a sledu událostí, které vzniknou na místě. Příkladem může být situace, kdy z chování osoby je patrné, že bude pokračovat ve svém protiprávním jednání, ačkoli byla policistou vyzvána k jeho zanechání. Neuposlechnutí výzvy policisty nemusí v tomto případě představovat samotný důvod k zajištění, ale je jasným signálem, že osoba hodlá v protiprávním jednání pokračovat anebo v něm stále pokračuje. **Obava** se současně nemusí týkat stejného či obdobného přestupku, ale může jít o jakékoli jiné protiprávní jednání.⁹⁷

Policista dokonce může omezit na svobodě i osoby, které **nejsou trestně odpovědné**. Toto oprávnění zákonodárce vymezil v § 26 odst. 1 **písm. g)** PolČR, kde se uvádí, že policista je oprávněn zajistit osobu, která: „*není trestně odpovědná a byla přistižena při jednání, které má znaky trestného činu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci.*“⁹⁸

Zmíněný zajišťovací úkon v podstatě zrcadlí důvody pro zadržení osoby podle § 76 odst. 1 TrŘ. Rozdíl je však v osobě, která má být omezena. Vzhledem k její trestní neodpovědnosti se nedopouští trestného činu, nýbrž spáchá čin jinak trestný. Policista tedy za takové protiprávní jednání osobu nezadrží podle TrŘ, ale využije zmíněný institut zajištění podle PolČR.⁹⁹

Trestní neodpovědnost takových osob je dána zejména jejich věkem, kdy se bude jednat o osoby mladší 15 let, anebo osoby s nedostatkem rozumové a mravní vyspělosti v době spáchání činu a také osoby nepříčetné Úsudek o absenci těchto podmínek musí

⁹⁶ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 37-38. ISBN 978-80-7598-193-6.

⁹⁷ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 38. ISBN 978-80-7598-193-6.

⁹⁸ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *Policejní prezidium České republiky ředitelství služby pořádkové policie*, Praha. 2019. s. 21.

⁹⁹ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 39. ISBN 978-80-7598-193-6.

policista učinit na základě okolností a jemu dostupných informací (např. lustrací osoby v dostupných systémech policie).¹⁰⁰

Příčetnost definuje § 26 TrZ negativně: „*Kdo pro duševní poruchu v době spáchání činu nemohl rozpoznat jeho protiprávnost nebo ovládat své jednání, není za tento čin trestně odpovědný.*“¹⁰¹ Příčetností se tedy rozumí způsobilost být pachatelem trestného činu, přičemž nejsou negativně ovlivněny jeho intelektuální nebo volní schopnosti v době páchaní.¹⁰²

Omezit osobní svobodu nezletilé osoby a možnost použití takového oprávnění je uvedena pod **písm. h)** PolČR. Tento zákon stanoví, že policista je oprávněn zajistit osobu, která: „*je nezletilá, je-li to nezbytné pro její navrácení do rodičovské nebo jiné obdobné péče jejímu zákonnému zástupci.*“¹⁰³

Osobou nezletilou podle norem občanského práva se rozumí osoba, která nedosáhla osmnáctého roku věku, avšak za předpokladu, že zletilosti nenabyla dříve, např. uzavřením manželství. **Rodičovskou péčí** o nezletilé dítě lze charakterizovat jako souhrn určitých práv a povinností zahrnující především dohled nad jeho zdravím, rozumovým, tělesným a mravním vývojem, apod.¹⁰⁴

Policista v těchto případech musí vyhodnotit, zda existují důvody **nezbytnosti** pro navrácení nezletilých osob do rodičovské nebo obdobné péče. Předpoklad, že se zde uvedené osoby nacházejí v ohrožení života či zdraví bude platit u osob mladších 15 let nebo u nezletilých osob trpících nějakou chorobou. Jsou i případy, kdy je nezletilá osoba schopna se o sebe postarat sama, má vlastní bydlení, příjem, a pak není důvod je vracet k zákonnému zástupci.¹⁰⁵ V současnosti lze jako příklad uvést fenomén mladých nezletilých youtuberů, kteří jsou schopni se plně zabezpečit díky poměrně vysokým finančním příjmům ze sociálních sítí.

Rodičovskou péčí zajišťují logicky nejčastěji oba rodiče. Jinou obdobnou péčí je péče osvojitele a poručníka o svěřenou osobu mladší patnácti let. V péči těchto subjektů nezletilý není tehdy, je-li mu nařízena ústavní či ochranná výchova, ochranné léčení

¹⁰⁰ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 39. ISBN 978-80-7598-193-6.

¹⁰¹ NOVOTNÝ, F. *Trestní právo hmotné*. 4. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. s. 86. ISBN 978-80-7380-651-4.

¹⁰² NOVOTNÝ, F. *Trestní právo hmotné*. 4. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. s. 88. ISBN 978-80-7380-651-4.

¹⁰³ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *Policejní prezidium České republiky ředitelství služby pořádkové policie*, Praha. 2019. s. 22.

¹⁰⁴ ŠKODA, J., ŠMERDA, R., VAVERA, F. *Zákon o Policii s komentářem*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 123. ISBN 978-80-7380-447-3.

¹⁰⁵ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 39. ISBN 978-80-7598-193-6.

anebo zabezpečovací detence. Nachází-li se nezletilý neoprávněně mimo tato zařízení, znamená to, že z těchto zařízení uprchl a v takovém případě policista užije svého oprávnění podle § 26 odst. 1, písm. d) PolČR.¹⁰⁶

Posledním druhem zajištění uvedeným pod **písm. i)** je oprávnění policisty zajistit osobu, která: „byla dopadena na základě pronásledování podle § 92 prováděném příslušníkem zahraničního bezpečnostního sboru“¹⁰⁷ Z uvedeného znění vyplývá, že příslušník zahraničního bezpečnostního sboru je oprávněn v mezích vyplývajících z mezinárodních smluv o vzájemné spolupráci policejních sborů vykonávat na území ČR určitá oprávnění a povinnosti vyplývající z § 92 PolČR.¹⁰⁸ Je tomu tak proto, že tak jako policisté ČR mohou při pronásledování osob vstoupit na území cizího státu, tak i příslušníci cizího státu smí vstupovat na území ČR a pokračovat v pronásledování osob z jejich území. Takovou smlouvu má ČR např. se Slovenskem či Německou spolkovou republikou. Policista ČR je pak oprávněn zajistit osobu, která byla dopadena nebo omezena na svobodě příslušníkem bezpečnostního sboru jiného státu v souvislosti s přeshraničním pronásledováním. Pokud orgán cizího státu provádí úkony na území ČR, je povinen dodržovat právní řád ČR, informovat o tom policii a dodržovat její pokyny.¹⁰⁹

Zajištění osoby při přeshraničním pronásledování příslušníkem bezpečnostního sboru jiného státu nesmí trvat déle než 6 hod., což je výjimka z obecné 24hodinové lhůty. Tato výjimka vyplývá z jednotlivých mezinárodních smluv.¹¹⁰

4.2.3 Zajištění cizince

Právní důvody k omezení svobody cizince, jeho pohybu a pobytu na území ČR jsou uvedeny v § 27 PolČR. Toto oprávnění lze využít výhradně vůči cizinci a je v podstatě rozšířením a doplněním institutu zajištění osoby dle § 26 stejného zákona. Institut zajištění cizince dává policistům pravomoc krátkodobě omezit jeho osobní svobodu v případech, ve kterých se dopustil takového jednání, pro které lze jeho pobyt na území ČR ukončit. Dalším důvodem je zajistit výkon správního rozhodnutí o vyhoštění

¹⁰⁶ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 39. ISBN 978-80-7598-193-6.

¹⁰⁷ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *Policejní prezidium České republiky ředitelství služby pořádkové policie*, Praha. 2019. s. 22.

¹⁰⁸ VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. s. 112. ISBN 978-80-7400-543-5.

¹⁰⁹ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 40. ISBN 978-80-7598-193-6.

¹¹⁰ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 41. ISBN 978-80-7598-193-6.

nebo ukončení pobytu cizince a posledním důvodem je oprávněná domněnka o tom, že cizinec neoprávněně vstoupil, nebo neoprávněně pobývá na území ČR.¹¹¹

Cizincem se podle § 1 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen PobCiz) se rozumí fyzická osoba, která není státním občanem ČR, včetně občana EU.¹¹²

Využití dané oprávnění a omezení na osobní svobodě cizince je oprávněn každý policista. V souvislosti s úkonem zajištění cizince musí být zachovány i podmínky, které stanoví v § 24 PolČR, přičemž je nutno dbát zejména přiměřenosti postupu, jak je uvedeno v § 11 PolČR. Vlastní aplikace těchto ustanovení je subsidiární k obsahu § 26 PolČR a k veškerým zajištěním dle tohoto zákona.¹¹³

Konkrétní důvody opravňující policistu zajistit cizince vymezil PolČR taxativně v § 27 pod písm. a) až d) a tyto důvody vycházejí z předpokladu ukončení jeho pobytu na území ČR a těmi důvody jsou:

- „a) že se cizinec dopustil jednání, pro které lze pobyt na území České republiky ukončit nebo zahájit řízení o správním vyhoštění,*
- b) bylo s ním zahájeno řízení o správním vyhoštění a policista zjistí důvod pro zajištění cizince podle jiného právního předpisu,*
- c) že existuje rozhodnutí, které nabylo právní moci a cizinec má být podle vykonatelného rozhodnutí vyhoštěn,*
- d) existuje reálný důvod se domnívat, že cizinec neoprávněně vstoupil na území České republiky nebo zde neoprávněně pobývá.“¹¹⁴*

Smyslem zajištění cizince, jak se uvádí v **písm. a)**, je, že: *„se cizinec dopustil jednání, pro které lze pobyt na území České republiky ukončit nebo zahájit řízení o správním vyhoštění“.*¹¹⁵ Důvody pro ukončení či vyhoštění mohou být různorodé a patří mezi ně zejména páchaní trestné činnosti nebo nedodržení lhůt určených pro pobyt. Taxativně pak tyto důvody upravuje především PobCiz. V případě **vyhoštění cizince** je třeba rozlišovat, v jakém bytovém režimu se cizinec na území ČR nachází. Tím je

¹¹¹ MATES, P. a kol. *Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem podle stavu k 1. 1. 2009*. 1. vydání. Praha: Linde, 2009. s. 66. ISBN 978-80-7201-743-0.

¹¹² ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 43. ISBN 978-80-7598-193-6.

¹¹³ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 43. ISBN 978-80-7598-193-6.

¹¹⁴ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *Policejní prezidium České republiky ředitelství služby pořádkové policie*, Praha. 2019. s. 23-24.

¹¹⁵ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *Policejní prezidium České republiky ředitelství služby pořádkové policie*, Praha. 2019. s. 23.

myšleno, zda jde o **přechodný pobyt** nebo se jedná o **trvalý pobyt** na území ČR, neboť v případě trvalého pobytu jsou podmínky pro vyhoštění cizince podstatně přísnější.¹¹⁶

Správní vyhoštění z území ČR je následek nedovoleného jednání cizince a jako jedna ze sankcí, které mu lze uložit, je právě ukončení jeho pobytu na území ČR. Současně s touto sankcí se také stanoví doba, do kdy má cizinec vycestovat a doba, po kterou mu nelze umožnit vstup na území ČR.¹¹⁷ Jednání, pro které je možné zahájit řízení o správním vyhoštění a následnému pozdějšímu ukončení pobytu cizince, může být skutečnost, že cizinec pobývá na území ČR s cestovním dokladem, který je neplatný nebo odcizený nebo ta skutečnost, že cizinec neprokázal dostatečné prostředky k pobytu na našem území na žádost policie. Častějšími důvody pro správní vyhoštění jsou situace, kdy cizinec **opakovaně nerespektuje zákony ČR**, tedy pravidelně se dopouští trestné činnosti, kam řadíme např. krádeže, jednání, kterým narušuje veřejný pořádek, maří výkon soudních a jiných rozhodnutí. Spadá sem také nepovolené podnikání nebo zjištění, že na území ČR pracuje bez příslušného povolení. Méně častými důvody pro vyhoštění jsou pak porušení právních předpisů např. na úseku veřejného zdraví nebo ohrožení bezpečnosti státu.¹¹⁸

Policisté mohou zajistit i cizince podle § 27 odst. 1, **písm. b)** PolČR, jestliže s ním bylo: „zahájeno řízení o správním vyhoštění a policista zjistí důvod pro zajištění cizince podle jiného právního předpisu.“¹¹⁹ Jiným právním předpisem se rozumí v tomto případě PobCiz. Obě podmínky obsažené ve výše uvedené definici musí být splněny kumulativně. Podle tohoto ustanovení lze zajistit cizince, se kterým bylo zahájeno řízení o správním vyhoštění a policista zároveň zjistí některý z důvodů pro jeho zajištění. Tyto důvody jsou vymezeny v § 124 odst. 1, písm. a) až e) PobCiz. Zároveň platí, že může být zajištěn cizinec starší 15 let.¹²⁰

Další důvod pro zajištění cizince je uveden v § 26 odst. 1, **písm. c)** PolČR, kde se uvádí, že každý policista je oprávněn zajistit cizince, jestliže: „cizinec má být podle vykonatelného rozhodnutí vyhoštěn.“¹²¹ To tedy znamená, že existuje rozhodnutí, které

¹¹⁶ ŠKODA, J., ŠMERDA, R., VAVERA, F. *Zákon o Policii s komentářem*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 128-129. ISBN 978-80-7380-447-3.

¹¹⁷ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 44. ISBN 978-80-7598-193-6.

¹¹⁸ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 44. ISBN 978-80-7598-193-6.

¹¹⁹ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *Policejní prezidium České republiky ředitelství služby pořádkové policie*, Praha. 2019. s. 23.

¹²⁰ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 45. ISBN 978-80-7598-193-6.

¹²¹ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *Policejní prezidium České republiky ředitelství služby pořádkové policie*, Praha. 2019. s. 23.

již nabylo právní moci o jeho vyhoštění. V této souvislosti je třeba uvést, že institut vyhoštění je trestem za spáchané protiprávní jednání, kterého se cizinec na území ČR dopustil.¹²²

Poslední zákonná licence k omezení osobní svobody ve vztahu k zajištění cizince je stanovena v § 26 odst. 1, **písm. d)** PolČR. Pokud existuje skutečný: „*důvod se domnívat, že cizinec neoprávněně vstoupil na území České republiky nebo zde neoprávněně pobývá.*“¹²³ **Neoprávněným vstupem** na území ČR se rozumí překročení vnější hranice EU jinak než v místě a čase určeném k provádění hraniční kontroly. Neoprávněným vstupem je myšleno i překročení hraničního přechodu za použití neplatného, padělaného či odcizeného dokladu, kterým může být pas, vízum, povolení k pobytu, nebo může být cizinec veden jako osoba, jíž má být odepřen vstup.¹²⁴ **Neoprávněným pobytem** se pak rozumí pobyt v rozporu s právní úpravou, která stanoví podmínky pobytu cizinců na území ČR, tedy v rozporu s PobCiz.¹²⁵

Policistům, kteří zajistili cizince podle § 27 PolČR, ukládá zákon povinnost informovat bez zbytečného odkladu ten orgán, který rozhoduje o ukončení pobytu nebo o správním vyhoštění cizince. Tímto orgánem je zpravidla příslušný útvar policie, jehož příslušnost stanoví PobCiz. Zajištění cizince trvá do doby, než příslušný orgán cizinci doručí rozhodnutí o ukončení jeho pobytu nebo sdělení o zahájení řízení o správním vyhoštění.¹¹⁷ Je třeba upozornit, že časová lhůta umožňující omezit cizince je 24 hod. a počítá se od okamžiku omezení osobní svobody. Tím okamžikem je první faktický provedený úkon policisty, jehož účelem je zabránit dalšímu pohybu. Jakmile policista informuje příslušný útvar policie nebo jiný orgán příslušný rozhodnout o ukončení pobytu, počíná běžet nová prodloužená lhůta 48 hod., která nesmí být orgány policie překročena. Uvedené časové lhůty se nescítají. Po doručení rozhodnutí o ukončení pobytu, sdělení o zahájení řízení o správním vyhoštění nebo pokud nejsou dány důvody pro zajištění podle § 124 PobCiz, musí být omezení ukončeno a cizinec propuštěn.¹²⁶

¹²² ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 45. ISBN 978-80-7598-193-6.

¹²³ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *Policejní prezidium České republiky ředitelství služby pořádkové policie*, Praha. 2019. s. 23.

¹²⁴ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019., s. 45. ISBN 978-80-7598-193-6.

¹²⁵ ŠKODA, J., ŠMERDA, R., VAVERA, F. *Zákon o Policii s komentářem*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 130. ISBN 978-80-7380-447-3.

¹²⁶ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 46. ISBN 978-80-7598-193-6.

4.3 Komparace vybraných institutů podle zákona o Policii České republiky a trestního řádu

Policistům nedává jen PolČR oprávnění omezit osobní svobodu osob dopouštějících se protiprávního jednání. Další právní normou je TrŘ. Tento zákon rovněž umožňuje využít některé instituty spojené s omezením osobní svobody člověka. V této kapitole autor práce provede komparaci dvou jím vybraných oprávnění, kterými jsou **zajištění osoby** ve smyslu § 26 PolČR a **zadržení osoby** ve smyslu § 76 odst. 1 nebo odst. 2 TrŘ.

Omezení osobní svobody podle PolČR a TrŘ mají primárně společné to, že oba právní předpisy chrání společenské hodnoty před pachateli protiprávního jednání a mohou je využít výhradně policisté. V obou případech se jedná o významný zásah do integrity každého občana. Avšak oba zákony přistupují k dané problematice odlišně.

Institut zajištění osoby podle PolČR spočívá v možnosti omezit osobní svobodu osoby po dobu nezbytně nutnou, přičemž má především tzv. *pořádkový charakter*. Délka omezení osobní svobody je v tomto případě maximálně 24 hod., pokud by se jednalo o zajištění cizince podle § 27 odst. 2 PolČR, je lhůta prodloužena na 48 hod. Cílem tohoto právního institutu je okamžité zamezení takového jednání, které porušuje veřejný pořádek a bezpečnost.¹²⁷

Zajištění osoby musí být odlišováno od **zadržení osoby**. Zadržení osoby je institutem trestního práva, jež upravuje § 76 TrŘ. Toto ustanovení rozeznává dvě varianty omezení osobní svobody člověka formou zadržení. **První variantou** je zadržení osoby podezřelé ze spáchání trestného činu podle § 76 odst. 1, které provádí policejní orgán. **Druhou variantou** je omezení osobní svobody osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté podle § 76 odst. 2 TrŘ, což je varianta pro kohokoli, jinak řečeno, v tomto případě může zde uvedenou osobu omezit kdokoli, tedy i jiná osoba než policista, jsou-li splněny veškeré stanovené podmínky TrŘ.¹²⁸

Zadržení podezřelého podle TrŘ je rovněž krátkodobým časově omezeným opatřením, které je spojené s omezením osobní svobody. Slouží k dočasnému zajištění osoby podezřelé ze spáchání trestného činu především za účelem přezkoumání, zda existují důvody vazby a pro následné potřeby trestního řízení. Proto omezení osobní svobody podle § 76 TrŘ plní zejména tzv. *procesní charakter*. V případě TrŘ je obecná

¹²⁷ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 33. ISBN 978-80-7598-193-6.

¹²⁸ KRUPKA, V. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o., Trivis. 2010. s. 78-79 ISBN 978-80-86795-89-8.

lhůta pro omezení osobní svobody 48 hod. a v žádném případě jí nelze prodlužovat.¹²⁹ Lhůta začíná běžet u obou výše uvedených právních institutů stejně, tedy okamžikem prvního úkonu s osobou, která má být omezena.

Odlišnost v časových lhůtách vyplývá z různých účelů každého právního předpisu. Pokud tedy osoba byla zajištěna dle § 26 PolČR na nejdéle 24 hod. z účelu pořádkového, a poté se zjistily relevantní skutečnosti opravňující takovou osobu zadržet z důvodů trestně-procesních, prodlouží se lhůta až na maximální dobu 48 hod. od prvního okamžiku faktického omezení osobní svobody policistou. Tyto lhůty tedy nelze počítat, neboť by mohlo docházet ke zneužívání zajišťovacích institutů ve smyslu neoprávněného, uměle prodlužovaného času omezení osobní svobody.

Obdobně jako u zajištění osoby podle § 26 PolČR, tak i pro zadržení osoby policejním orgánem podle § 76 odst. 1 TrŘ, jsou příslušnými zákony stanoveny jasné podmínky, které musí být splněny a bez kterých by tyto úkony nebyly oprávněné. Proto TrŘ v § 76 odst. 1 uvádí, že zadržet lze osobu, která je podezřelá ze spáchání trestného činu a dosud proti ní nebylo zahájeno trestní stíhání ve smyslu § 160 TrŘ, je-li dán některý z důvodů vazby ve smyslu § 67 TrŘ, nebo se jedná o naléhavý případ.¹³⁰

Na rozdíl od zajištění podle § 26 PolČR, které nevyžaduje předchozí formální proces, pro zadržení podezřelého podle § 76 odst. 1 TrŘ policejním orgánem je třeba předchozího souhlasu státního zástupce. Bez jeho předběžného souhlasu lze provést zadržení pouze tehdy, pokud věc nesnese odkladu a souhlasu nelze předem dosáhnout. Jedná se o případy, ve kterých byla osoba přistižena při páčání trestného činu anebo bezprostředně poté, kdy byla osoba zastížena na útěku.¹³¹

Klasickým příkladem takové formy zadržení pachatele na místě může být situace, ve které dojde ke spáchání trestného činu poškození cizí věci formou tzv. *sprejerství*, což je trestný čin ve smyslu § 228 odst. 2 TrZ. Pokud policejní hlídka projíždí kolem budovy a vidí osobu malovat na zeď nějaký nápis, osobu na místě zadrží podle § 76 odst. 1 TrŘ a případně předvedou na útvar policie. Policisté takto postupují, přestože se nepodařilo zajistit předchozí souhlas státního zástupce se zadržením. Je tomu tak proto, že jsou splněny podmínky, že věc nesnese odkladu a souhlasu nelze předem dosáhnout.

¹²⁹ NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. s. 194. ISBN 978-80-7380-677-4.

¹³⁰ NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. s. 195. ISBN 978-80-7380-677-4.

¹³¹ KRUPKA, V. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o., Trivis. 2010. s. 78. ISBN 978-80-86795-89-8.

Pokud by takto nepostupovali, pachatel by z místa utekl, což je nelogické ve vztahu k úkolům policie.

Je-li osoba omezena na svobodě policií dle § 76 odst. 1 TrŘ, je pak povinností policejního orgánu o tom **vyrozumět státního zástupce**. Naproti tomu, při omezení osobní svobody zajištěním ve smyslu § 26 PolČR tato oznamovací povinnost policistům odpadá. V obou případech je povinností policisty osobu poučit o jejích právech i povinnostech a také o právních následcích jejího jednání v jazyce, kterému rozumí. V případě, že by osoba při provedení zákroku kladla odpor, ať už aktivní nebo pasivní je policista oprávněn proti takové osobě použít donucovací prostředky dle PolČR, aby tento odpor překonal a dosáhl tak účelu sledovaného služebním zákrokem.

Další společnou povinností vyplývající z obou zmíněných institutů, je povinnost policisty vždy sepsat potřebnou dokumentaci, kterou příslušný zákon policistům ukládá. Jedná se především o úřední záznamy, protokoly, poučení a další spisovou agendu.

Zajištění podle § 26 PolČR a **zadržení** policejním orgánem podle § 76 odst. 1, TrŘ se fakticky projevují stejně, proto policisté často tyto instituty neúmyslně zaměňují. Zvláště v případech, ve kterých zákrok probíhá ve velmi krátkém časovém sledu a hrozí bezprostřední ohrožení života, zdraví osob nebo vysoká škoda na majetku. Policisté pak obtížně určují přesnou právní kvalifikaci, která je však důležitou z hlediska využití správného institutu omezení osobní svobody.¹³²

4.4 Zhodnocení institutů omezení osobní svobody a návrhy de lege ferenda

Dle praxeologického pohledu autora práce i teoretické analýzy prostudovaných právních úprav lze hodnotit současný právní stav v oblasti omezení osobní svobody člověka jako uspokojivý. Nicméně i zde se dá polemizovat a diskutovat nad některými ustanoveními a zamyslet se nad možnými návrhy na jejich změny.

Autor se během tvorby této práce zamyslel nad dvěma věcnými náměty s případnou změnou *de lege ferenda*, jejíž cílem by bylo rozšíření či zpřesnění stávající právní úpravy, a tím by mohlo dojít k usnadnění policejní práce.

První návrh de lege ferenda se týká ustanovení § 63 písm. e) PolČR, podle kterého je policista oprávněn vyzvat osobu k prokázání totožnosti odpovídající popisu

¹³² ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 34. ISBN 978-80-7598-193-6.

hledané nebo pohřešované osoby s následnou možností omezení osobní svobody formou předvedení. V policejní praxi bývá využití i realizace tohoto ustanovení považováno jako jedno z nejdiskutovanějších ustanovení PolČR. To plyne z vymezení pojmů *hledaná* či *pohřešovaná osoba*, které pak limitují policisty při plnění jejich úkolů spojených s činností v rámci vyhlášených policejních bezpečnostně-pátracích akcí, např. během kontroly osob na ubytovnách, staveništích apod.

Nyní jsou v § 63 písm. e) PolČR uvedeny zákonné důvody pro omezení osobní svobody zde taxativně vyjmenovaných osob, kterými jsou osoby *hledané* a *pohřešované*. Pojem **hledaná osoba** uvádí, že se jedná o fyzickou osobu, u které je dán některý ze zákonných důvodů omezení její osobní svobody. **Pohřešovanou osobou** se rozumí fyzická osoba, o níž se lze důvodně domnívat, že je ohrožen její život nebo zdraví. Pro oba pojmy platí, že pokud je osoba označena jedním z uvedených pojmů, pak musí být po ní vyhlášeno pátrání.¹³³ Popisy a identifikační údaje takových osob jsou zveřejňovány v rámci policie prostřednictvím policejního informačního systému *PATROS - pátrání po osobách*, což je elektronický systém evidence osob po kterých bylo na území ČR vyhlášeno pátrání.¹³⁴

Bohužel, není v silách policie každodenně obnovovat všechny aktuální informace o těchto osobách a jednotliví policisté nedisponují prostředky, které by jim umožňovaly náhled do interních systémů přímo v terénu. Současně není možné na místě prohlížet veškeré fotografie, identikity, popisy, atd., natož aby si takové množství osob policista zapamatoval, byť jen v hrubých rysech. Hledané či pohřešované osoby často svůj vzhled mění právě z důvodu utajení své osoby a aby se odlišily svým vzhledem od dokumentace, kterou má policie k dispozici.

Dle názoru autora by bylo vhodné doplnit stávající právní předpis a rozšířit ho o přesnější definice těchto pojmů a doporučuje, aby pojem *hledané osoby* obsahoval i následující vymezení: „*Hledanou osobou je i osoba, která uprchla z policejního útvaru během omezení její osobní svobody nebo utekla během policejní eskorty.*“

Pojem *pohřešované osoby* by měl obsahovat toto: „*Pohřešovanou osobou je i osoba, která se nedostavila do místa bydliště, zaměstnání nebo na jiné místo bez zjevných důvodů a rodinní příslušníci či zaměstnavatel nebo jeho zástupce toto oznámil*

¹³³ ŠKODA, J., ŠMERDA, R., VAVERA, F. *Zákon o Policii s komentářem*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 241. ISBN 978-80-7380-447-3.

¹³⁴ CHMELÍK, J., a kol. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 203. ISBN 80-86898-36-9.

na útvar policie. Dále je to osoba, o které není nic známo ústavu či lékařskému zařízení, do kterého sama přišla nebo sem byla umístěna.“

Autor práce také doporučuje, aby § 63 PolČR byl rozšířen o institut, který by opravňoval policistu vyzvat jakoukoliv osobu k prokázání totožnosti v rámci plnění úkolů spojených s pátráním po hledaných či pohřešovaných osobách při vyhlášených bezpečnostně-pátracích akcích. Navrhované znění příslušného ustanovení by mohlo obsahovat tento text: *„Policista je oprávněn vyzvat k prokázání totožnosti osobu, v rámci vyhlášené bezpečnostně-pátrací akce. Pokud taková osoba bezdůvodně neumožní prokázání své totožnosti policistovi, bude předvedena.“*

Cílem navrhované úpravy je odstranit nutnost byrokratického zdůvodňování podobnosti s hledanou či pohřešovanou osobou, či hledání jiného právního důvodu k obhajobě provedené kontroly. Pokud by taková osoba odmítla svou totožnost prokázat, bylo by na místě předvést ji k provedení příslušných úkonů ke zjištění její totožnosti.

Druhý návrh *de lege ferenda* směřuje k oprávnění zajistit osobu podle § 26 odst. 1, písm. f) PolČR v souvislosti s přestupky páchanými na úseku silniční dopravy. Jedná se o případy, ve kterých je policejní hlídkou zastaveno motorové vozidlo a jeho řidič zásadně s policisty nespolupracuje. Odmítá se podrobit orientační zkoušce na přítomnost alkoholu či jiných návykových látek a současně odmítá i lékařské vyšetření spojené s odběrem biologického materiálu. Tímto jednáním se podle současné právní úpravy řidič dopouští přestupku ve smyslu § 125c odst. 1, písm. d) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů a s přihlédnutím k § 20 odst. 2 zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů. Na takovou osobu se ze zákona hledí, jako by byla pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky. Tímto zákonodárce pravděpodobně předpokládal, že nastanou případy, ve kterých osoba nebude spolupracovat a odmítne se podrobit jakémukoli vyšetření.¹³⁵

Policisté PMJ však zjistili, že tento postup některé řidiče neodradí od dalšího řízení motorového vozidla. Řidič motorového vozidla sice před policisty sdělí, že dál již nepojede ani se jinak v daném okamžiku nechová právně nežádoucím způsobem, nelze vyvodit, že bude v protiprávním jednání pokračovat. V uvedeném případě PolČR **neumožňuje** policistům zajistit osobu za využití oprávnění uvedené v § 26 odst. 1, písm. f), byť byla přistižena při jednání mající znaky přestupku. Řidič je ze strany

¹³⁵ ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 38. ISBN 978-80-7598-193-6.

policisty řádně poučen, je mu zakázána další jízda a následně provedeny administrativní úkony s tím spojené.

Praxe však ukazuje, že po ukončení veškerých úkonů a odjezdu policejní hlídky z místa kontroly, řidič motorového vozidla svůj slib nedodrží a opět pokračuje v jízdě, přestože mu byl policistou zákaz jízdy prokazatelně vysloven. Tímto jednáním se znovu dopouští protiprávního jednání a především může ohrozit ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích, způsobit smrt nebo vážné zranění jiným účastníkům silničního provozu nebo může poškodit cizí majetek.

Aby se předešlo takovýmto excesům, autor práce navrhuje upravit PolČR o nové oprávnění, které by eliminovalo vzrůstající trend jízdy řidičů pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky a mohla být řešením výše popsaných případů. Navrhované znění tohoto ustanovení by mohlo obsahovat následující text: *„Policista je oprávněn zajistit osobu, která byla přistižena při jednání, které má znaky přestupku a odmítla se podrobit vyšetření na přítomnost alkoholu anebo jiných návykových látek na místě podle jiného právního předpisu. Tato osoba má povinnost se tomuto úkonu podrobit, jinak jí bude odňato řidičské oprávnění na 5 let a hrozí ve správním řízení uložení pokuty od 50.000 do 100.000,- Kč.“*

Smyslem navrhované úpravy by bylo posílení pravomocí policistů a možnost účinně zasahovat proti řidičům pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek. Předcházet tímto opatřením situacím, kdy řidič poruší svůj slib a rozhodne se opět pokračovat v jízdě. Institut zajištění osoby je obecně svou povahou především preventivním opatřením, jehož účelem je efektivně zabránit protiprávnímu jednání a nová úprava, jak se autor domnívá, by umožnila jeho rozsáhlejší využití.

5 KAZUISTIKA A ANALÝZA PŘÍKLADŮ

V následující kapitole bude autor práce prezentovat reálné příklady z policejní praxe, při kterých došlo k využití oprávnění spojených s omezením osobní svobody podle PolČR. Úřední záznamy, které byly sepsány ke zmíněným zákrokům, byly pozměněny tak, aby nebylo možné identifikovat zde uvedené osoby.

Autor záměrně zvolil instituty běžně používané policisty PMJ a smyslem je obohatit tuto práci o praxeologický vhled na uplatňování níže uvedených institutů. Každý z obou příkladů bude na závěr autorem analyzován a bude hodnocena oprávněnost postupu policistů z pohledu *de lege lata*.

5.1 Předvedení osoby v policejní praxi

V příkladu č. 1 je prezentována situace, při které došlo k omezení osobní svobody osoby formou předvedení z důvodu odmítnutí prokázání totožnosti podle § 63 odst. 3 PolČR.

Hlídka PMJ s volacím znakem L – 412, ve složení pprap. A. Š. – velitel, OEČ (osobní evidenční číslo) 111111 a pprap. J. K. – řidič, OEČ 222222, byla dne 12. 12. 2021, v 16:45 hod. vyslána IOS KŘP hl. m. Prahy, do ulice U Slavie na Praze 10, kde měl neznámý muž na parkovišti před fotbalovým stadionem EDEN kopat do zaparkovaných motorových vozidel. Dle oznamovatele, který zavolal na tísňovou linku 158, se jednalo o muže vyšší postavy, na hlavě měl mít čepici s kšiltem, oblečen byl do teplákové sportovní soupravy modré barvy, pravděpodobně pod vlivem alkoholu a oznamovatel uvedl, že muž odchází z místa směrem k ulici Vladivostocká, Praha 10. Oznamovatel také sdělil, že čeká na hlídku policie poblíž parkoviště.

Hlídka PMJ se neprodleně vydala na místo a začala po muži pátrat v okolí ulic U Slavie a Vladivostocká, Praha 10. Při průjezdu ulicí Vladivostocká, před č.p. 3/740 si hlídka všimla muže odpovídajícího popisu, a proto tohoto muže zastavila v čase 16:48 hod. Podle prvotních zjištění zatím neznámý muž byl zjevně pod vlivem alkoholu, což bylo patrné z jeho chůze, špatně artikuloval a z jeho dechu byl cítit alkohol. Na levé ruce měl sádku. Pprap. A. Š. se muže dotázal, odkud jde a zda se před několika minutami pohyboval na parkovišti před stadionem EDEN. Na tento dotaz muž odpověděl, že na zmíněném parkovišti popíjel pivo se svým kamarádem, neboť zapíjeli smutek z prohry svého oblíbeného fotbalového klubu.

Pprap. J. K. se vydal prověřit, zda na parkovišti došlo k nějakému poškození osobních automobilů a pprap. A. Š. setrval na místě s podezřelým mužem. Během kontroly na parkovišti se k pprap. J. K. přihlásil oznamovatel a současně svědek celé události, který byl vyzván dle § 63 odst. 2, písm. j) PolČR k prokázání své totožnosti, čemuž vyhověl a předložil občanský průkaz, dle kterého bylo zjištěno, že svědkem události je: F. M., narozen 9. 9. 1960, bytem Alexandrova 2689/4, Praha 10.

Oznamovatel sdělil, že viděl, jak se na parkovišti potácel opilý muž a vrážel tělem do zaparkovaných vozidel. U jednoho vozidla dokonce ulomil zpětné zrcátko. K popisu osoby dodal, že muž má na levé ruce sádku. Pprap. J. K. prověřil zaparkovaná vozidla, která se na místě nacházela a zjistil, že u jednoho z vozidel je ulomené pravé zpětné zrcátko. Jednalo se o vozidlo Škoda Octavia, modré barvy, RZ: MAKIL 1. Jiná poškozená vozidla na místě nebyla zjištěna.

Pprap. J. K. se poté vrátil do ulice Vladivostocká a sdělil svému kolegovi zjištěné skutečnosti. Podezřelý muž byl následně pprap. A. Š. vyzván dle § 63 odst. 2, písm. a) PolČR k prokázání totožnosti. Tento odpověděl, že žádné informace ke své osobě uvádět nebude a razantně odmítl veškerou spolupráci s hlídkou PMJ. Pprap. A. Š. muže poučil, že pokud neprokáže svou totožnost na místě a neposkytne potřebné údaje, může být předveden na místní oddělení policie za účelem zjištění jeho totožnosti. Tomuto muž porozuměl, nicméně stále odmítal jakoukoli spolupráci a dodal i několik hanlivých slov.

Vzhledem k tomu, že nebylo možné ze strany hlídky na místě věrohodně zjistit totožnost muže ani po poskytnutí potřebné součinnosti, byl následně **předveden dle § 63 odst. 3** PolČR na místní oddělení policie Vršovice ke zjištění jeho totožnosti. Před převozem byl muž náležitě poučen pprap. J. K. ve smyslu § 13 PolČR a rovněž byl poučen o režimu eskortované osoby.

Na místním oddělení Vršovice přibližně po 20 minutách vytáhl muž z náprsní kapsy občanský průkaz a sdělil, že by stejně policisté časem zjistili jeho totožnost a na to on nemá čas. Uvedeným dokladem prokázal svou totožnost. Současně doznal, že z naštvaní z prohry fotbalového zápasu ulomil jedno zrcátko u automobilu na parkovišti před stadionem EDEN. V muži byl poté zjištěn: **K. M.**, nar. 5. 5. 1968, bytem Ruská 111/22, Praha 10.

Po provedení veškerých nezbytných úkonů souvisejících se zjištěním a ověřením totožnosti bylo předvedení ukončeno v čase 17:50 hod. Protiprávní jednání, kterého se K. M. dopustil, bylo následně řešeno ze strany místního oddělení Vršovice. O celé události byl sepsán úřední záznam, předána fotodokumentace poškozeného vozidla a vyhotovena další potřebná dokumentace.

Analýza příkladu č. 1.

Prvním institutem, který byl využit hlídkou PMJ byla výzva k prokázání totožnosti směřovaná k panu F. M., dle § 63 odst. 2, písm. j) PolČR. Toto ustanovení opravňuje policistu vyzvat k prokázání totožnosti osobu, „*kteřá je oznamovatelem podezření ze spáchání trestného činu nebo správního deliktu.*“¹³⁶ Pan F. M. se stal v daném případě oznamovatelem tím, že nejprve zavolał na L 158, kde sdělil prvotní informace operačnímu důstojníkovi IOS KŘP hl. m. Prahy. Na místě se poté přihlásil k pprap. J. K. a uvedl další bližší podrobnosti k osobě pachatele a jeho jednání. Tento úkon autor shledal oprávněným.

Při provádění kontroly podezřelého muže vyzval pprap. A. Š. podle § 63 odst. 2, písm. a) PolČR, aby prokázal svou totožnost. Dle tohoto ustanovení je policista oprávněn vyzvat k prokázání totožnosti osobu, „*podezřelou ze spáchání trestného činu nebo přestupku,*“¹³⁷ Popis muže, který oznamovatel sdělil jak operačnímu důstojníkovi IOS KŘP hl. m. Prahy, tak i pprap. J. K., se shodoval s osobou, kterou hlídka zastavila nedaleko místa, kde k poškození vozidla došlo.

Tímto autor práce považuje důvody ke zjištění totožnosti osoby jak oznamovatele, tak osoby podezřelé z výše uvedeného jednání podle § 63 odst. 2, písm. a) PolČR za dostatečné. K tomu je nutno uvést, že policisté zjistili indicie přímo na místě oznámené události, které odůvodnily označit vytypovaného muže za podezřelou osobu.

Využití institutu podle § 63 odst. 3 PolČR s následným předvedením na místní oddělení policie bylo oprávněné již ve chvíli, kdy osoba odmítla prokázat svou totožnost ve smyslu § 63 odst. 2 PolČR. Osoba v daném případě odmítla na místě prokázat svou totožnost, neposkytla žádné údaje ke své osobě a policista nemohl za provedení žádného úkonu věrohodně zjistit její totožnost. I úkon předvedení, při kterém byla omezena osobní svoboda osoby, byl dle názoru autora práce oprávněný.

Závěrem lze konstatovat, že využití daných oprávnění při zákroku hlídky PMJ spočívající ve ztotožnění osob bylo oprávněné. Následné omezení osobní svobody podezřelého formou předvedení, který na místě odmítl sdělit policejní hlídce jakékoliv údaje ke své osobě, aby mohla být spolehlivě zjištěna jeho totožnost, bylo také v souladu s platnou právní úpravou.

¹³⁶ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *Policejní prezidium České republiky ředitelství služby pořádkové policie*, Praha. 2019. s. 64.

¹³⁷ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *Policejní prezidium České republiky ředitelství služby pořádkové policie*, Praha. 2019. s. 63.

5.2 Zajištění osoby v policejní praxi

Příklad č. 2 se týká využití oprávnění zajištění osoby podle § 26 odst. 1, písm. a) PolČR.

Hlídka PMJ s volacím znakem L – 548, ve složení pprap. J. M. – velitel OEČ 333333 a pprap. M. V. – řidič OEČ 44444444, dne 4. 8. 2021, ve 20:30 hod. projížděla v rámci hlídkové činnosti ulicí Nuselská na Praze 4.

Při tomto si pprap. J. M. všiml, jak na tramvajové zastávce MHD Horky ve směru z centra nějaký muž kope do skleněné výplně, a tím poškozuje skelet zastávky. Hlídka na místě okamžitě zastavila a již během vystupování ze služebního vozidla pprap. J. M. vyzval muže slovy: „*Policie, jménem zákona, zanechte tohoto jednání.*“ Muž se otočil, na tuto výzvu nereagoval a opět kopl do skleněné výplně. Pprap. J. M. opětovně vyzval muže, tentokrát s výstrahou slovy: „*Policie, jménem zákona zanechte tohoto jednání, nebo proti Vám budou použity donucovací prostředky.*“ Muž nereagoval ani na tuto výzvu a dál kopal do skleněného skeletu zastávky.

Pprap. J. M. k muži doběhl a z výše uvedených důvodů využil svého oprávnění, přičemž použil v čase 20:32 hod. proti muži donucovací prostředky hmaty a chvaty dle § 52 písm. a) a poté i pouta dle § 52 písm. p) ve smyslu § 53 odst. 1 a 3 PolČR. Tímto muži zabránil v pokračování protiprávního jednání poškozování tramvajové zastávky MHD. Použití donucovacích prostředků ze strany pprap. J. M. bylo účinné a nevznikla při jejich užití žádná újma na zdraví ani škoda na majetku. O jejich použití provedl pprap. J. M. hláskou službu a informoval IOS KŘP hl. m. Prahy, a rovněž svého přímého nadřízeného ppor. Z. V.

Současně s užitím donucovacích prostředků byl muž na místě **zajištěn dle § 26 odst. 1, písm. a) PolČR** v čase 20:32 hod., což je i okamžik omezení osobní svobody, neboť byl přistižen při jednání mající znaky přestupku a byla důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat. Totožnost muže byla později zjištěna na policejním oddělení Nusle, kdy se jednalo o: **K. S.**, nar. 15. 9. 1982, bytem Karlíkova 1235/5, Praha 9.

Pan K. S. byl řádně poučen ve smyslu § 13 PolČR a eskortován na místní oddělení policie Nusle. Zde byla muži sejmuta pouta, zjištěna jeho totožnost a sepsána potřebná dokumentace. Zajištěný K. S. byl předán dozorcí službě místního oddělení k dalšímu opatření. Zajištění K. S. bylo ukončeno ve 21:56 hod. Ohledáním místa tramvajové zastávky se zjistilo, že způsobená škoda jednáním pana K. S. nepřesáhla 6 000,- Kč.

Analýza příkladu č. 2:

V uvedeném případě policisté profesionálně zareagovali tím, že si všimli osoby, která poškozovala tramvajovou zastávku MHD a okamžitě zakročili. Tímto zamezili v dalším protiprávním jednání, které by pravděpodobně vyústilo v celkové poškození tramvajové zastávky MHD.

Při zákroku byly použity donucovací prostředky, kterými jsou policisté oprávněni disponovat. V tomto případě bylo jejich užití nezbytnou součástí zamezení protiprávnímu jednání, kterého se osoba dopouštěla a nereagovala na výzvy k zanechání tohoto jednání. Podmínky, které PolČR explicitně uvádí v § 53 odst. 1, 2 a 3, byly splněny. Užití hmatů a chvatů podle § 52 písm. a) PolČR bylo nejmírnějším zásahem do integrity osoby a v souladu se zásadou přiměřenosti. Tímto bylo splněno dosažení účelu sledovaného služebním zákrokem.

Omezení osobní svobody formou zajištění podle § 26 odst. 1, písm. a) PolČR, které umožňuje aplikaci tohoto institutu v případě, že osoba „svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život, život nebo zdraví jiných osob anebo majetek“¹³⁸, shledává autor oprávněnost užití tohoto institutu v okolnostech jednání, kterým bylo bezprostřední ohrožování majetku. Zároveň hrozilo, že kdyby policista nezakročil, osoba by v protiprávním jednání pokračovala.

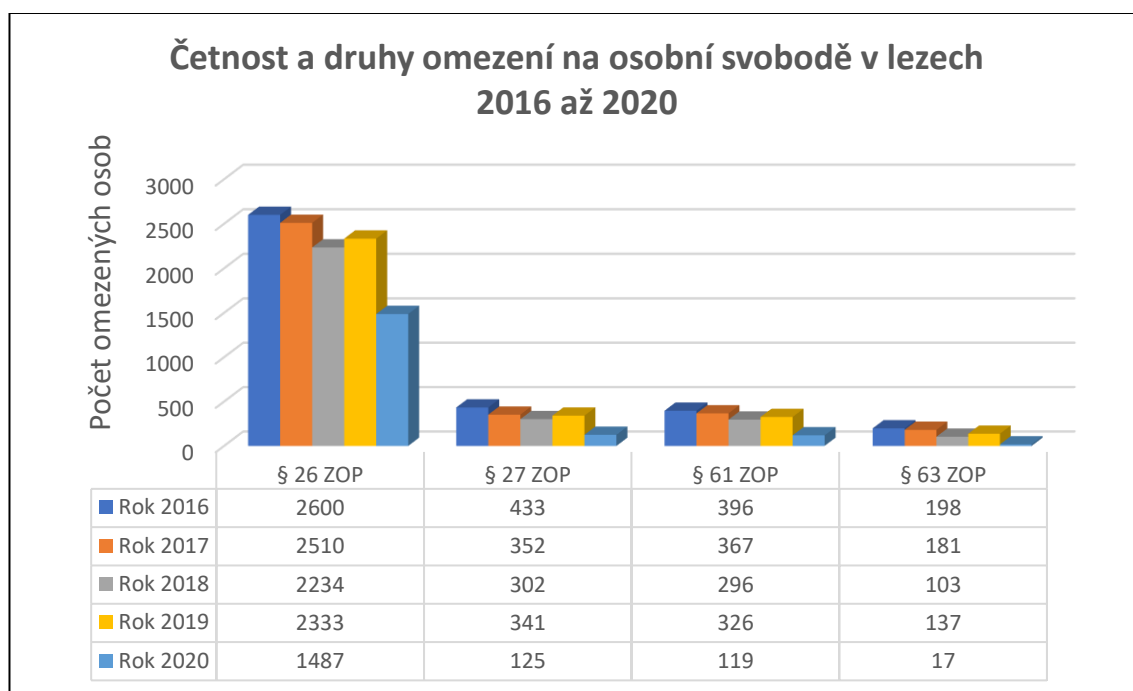
Autor práce zhodnotil a analyzoval dostupné informace uvedené v příkladu č. 2. Užití zmíněného institutu § 26 odst. 1, písm. a) PolČR hlídkou PMJ, při kterém byla omezena osobní svoboda pana K. S., je dle názoru autora v souladu se zákonem. Rovněž byla splněna podmínka bezprostřednosti ohrožování chráněného zájmu. Smyslem uvedeného institutu zajištění je faktické okamžité zabránění osobě v páchání protiprávní činnosti, což se jim povedlo, a zároveň zabránili osobě v dalším poškození cizího majetku.

¹³⁸ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *Policejní prezidium České republiky ředitelství služby pořádkové policie*, Praha. 2019. s. 21.

6 ANALÝZA DRUHŮ OMEZENÍ OSOBNÍ SVOBODY ÚTVAREM PMJ V LETECH 2016 až 2020

Vývoj četnosti a druhů oprávnění k předvedení osoby podle § 61 a § 63, zajištění osoby podle § 26 a zajištění cizince podle § 27 PolČR, byl ověřován na základě statistických dat získaných z vnitřních zdrojů policie, resp. přímo ze statistických dat vedených na útvaru PMJ. Získaná data byla podrobena analýze a za využití matematických a grafických metod byla obrazově zpracována a získané výsledky jsou níže prezentovány v podobě grafu č. 1 s tabulkou v jenom obrázku.

Graf č. 1 s tabulkou: Četnost a druhy oprávnění využívaných k omezení osobní svobody útvarem PMJ podle PolČR v letech 2016 až 2020¹³⁹

Z dat uvedených v tabulce i grafu vyplývá snižující se trend používání omezujících opatření příslušníky PMJ v praxi. Dokonce v roce 2020 došlo ke konci sledovaného období přímo ke skokovému poklesu využití výše uvedených oprávnění. Dále je nutno uvést, že za sledované období v letech 2016 až 2020 bylo příslušníky PMJ omezeno celkem **14 857** osob. Nejvíce osob bylo omezeno v roce 2016 celkem 3 627 osob a nejméně pak v roce 2020, kdy klesl počet na 1 748 osob. Z výše uvedeného grafu vyplývá, že využití omezujících oprávnění v období let 2016 až 2020 mělo postupně snižující se trend.

¹³⁹ zdroj dat: Systém Evidence v 1.9. Interní elektronická databáze. Pohotovostní motorizovaná jednotka. 2021. zpracováno autorem.

Provedenou analýzou a komparací dat bylo dále zjištěno, že nejvíce využívaným omezujícím oprávněním ze strany příslušníků PMJ je zajištění osoby podle § 26 PolČR. Za období od roku 2016 do roku 2020 bylo využito v 11 164 případech. Druhým v pořadí, co do aplikace ve výkonu služby, byl institut zajištění cizince podle § 27 PolČR s celkovým počtem 1 553 zajištěných osob cizí státní příslušnosti. Následuje oprávnění k předvedení osoby za účelem podání vysvětlení podle § 61 PolČR; takto bylo předvedeno celkem 1 504 osob. Posledním nejčastěji využívaným právním institutem bylo předvedení osoby k provedení úkonů k zjištění její totožnosti podle § 63 PolČR. Tento institut byl využit v rámci sledovaného období celkem 636krát a je tedy nejméně využívaným oprávněním spojeným s omezením osobní svobody v rámci útvaru PMJ.

6.1 Stanovení hypotéz

V této kapitole bude provedena komparativní analýza vývoje a četnosti využití vybraných druhů oprávnění policistů souvisejících s omezením osobní svobody na základě zjištěných a analyzovaných kvantitativních dat. K této analýze budou vytyčeny následující hypotézy:

H1. Lze předpokládat, že v období let 2016 až 2020 klesla evidovaná kriminalita na území hl. m. Prahy.

H2. Lze vyvodit předpoklad, že pokud se sníží kriminalita na území hl. m. Prahy, dojde také ke snížení využití oprávnění policistů PMJ, kterými lze omezit osobní svobody osob ve stejném období.

K výše uvedené analýze a k ověření vytyčených hypotéz byly využity interní zdroje policie. Číselné údaje potřebné k analýze použití jednotlivých oprávnění policisty PMJ byly využity z interního útvarového systému *Evidence v. 1.9*. Tato evidence obsahuje data týkající se činnosti policistů PMJ v rámci celého útvaru a s jejich využitím v této práci byl dán souhlas vedoucím odboru PMJ na základě písemné žádosti autora. Data využitá pro tvorbu této práce neobsahují žádné osobní údaje a nepodléhají utajení.

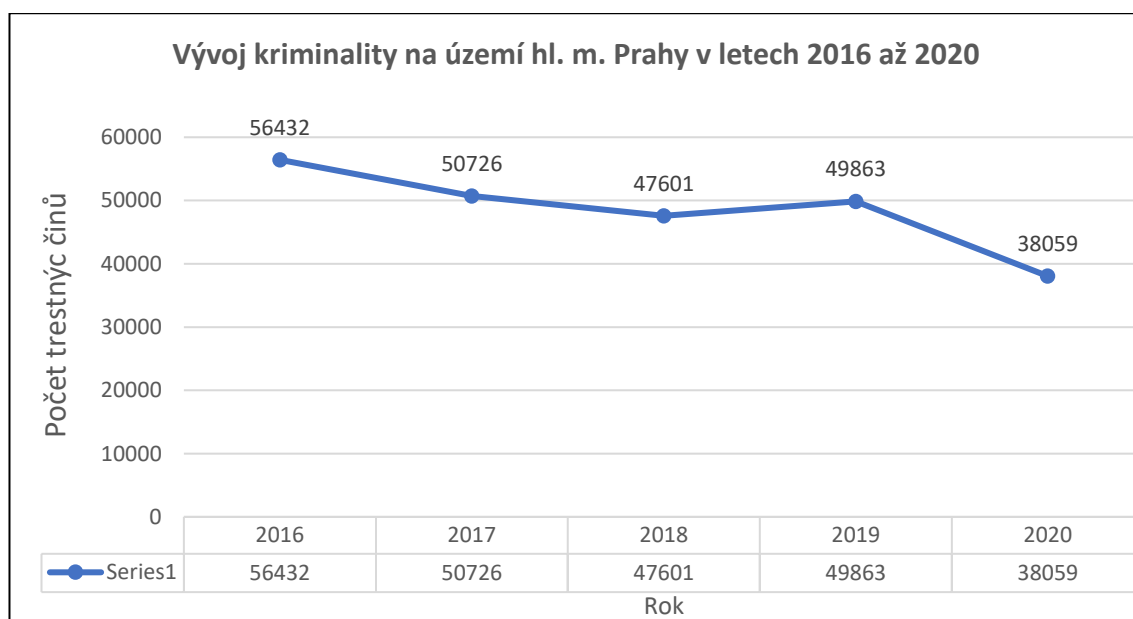
Údaje o vývoji kriminality na území hl. m. Prahy za období let 2016 až 2020, jsou získány z výročních zpráv o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR pro jednotlivé roky, které vydává Ministerstvo vnitra ČR (dále jen MV) a zveřejňuje na svých webových stránkách. Účelem je poskytnout souhrnné informace o vývoji, struktuře a dynamice kriminality občanské společnosti.

6.2 Ověření hypotézy č. 1

První hypotéza zní: „*Lze předpokládat, že v období let 2016 až 2020 klesla evidovaná kriminalita na území hl. m. Prahy.*“ (dále jen H1)

Předpoklad hypotézy H1, že v období let 2016 až 2020 se evidovaná kriminalita na území hl. m. Prahy snížila, lze ověřit analýzou dostupných dat uvedených na webových stránkách MV. Zveřejněná data na těchto stránkách byla využita při tvorbě této práce a jejich analýzou, syntézou a dedukcí za využití logického uvažování byla tato data vyhodnocena za pomoci matematických metod. Za využití metody grafické byla převedena do obrazové podoby (viz graf č. 2). K tvorbě výše uvedené analýzy byla použita data o výši kriminality na území hl. m. Prahy z let 2016 až 2020. V grafu č. 2 je zaznamenán vývoj evidované kriminality na území hl. m. Prahy za toto sledované období.

Graf č. 2: Vývoj kriminality na území hl. m. Prahy v letech 2016 až 2020¹⁴⁰

V roce 2016 bylo na území hl. m. Prahy evidováno celkem 56 432 trestných činů.¹⁴¹ Do konce roku 2017 klesl počet registrovaných trestných činů v Praze na 50 726 případů, což je kvantitativní snížení nápadu trestné činnosti o 5 706 trestných činů.¹⁴²

¹⁴⁰ zdroj dat: *Zprávy o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v letech 2016-2020*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2022. zpracováno autorem.

¹⁴¹ *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2016* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2017 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-situaci-v-oblasti-vnitri-bezpecnosti-a-verejneho-poradku-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2016.aspx>>.

¹⁴² *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2017* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2018 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-situaci-v-oblasti-verejneho-poradku-a-vnitri-bezpecnosti-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2017.aspx>>.

V roce 2018 se jevila situace z pohledu vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku stabilizovaná a opět došlo k mírnému poklesu kriminality na území hl. m. Prahy. Za tento rok bylo na jejím území evidováno 47 601 trestných činů.¹⁴³ Proto lze dovodit, že v roce 2018 došlo ke kvantitativnímu snížení nápadu trestné činnosti oproti roku 2017 o 3 125 trestných činů. V roce 2019 došlo k mírnému nárůstu trestné činnosti oproti roku 2018 a to na 49 863 evidovaných trestných činů, což je nárůst kriminality o 2 262 trestných činů.¹⁴⁴

Z pohledu vývoje sledovaného období došlo během roku 2020 k výraznému poklesu páchání protiprávních jednání. Za rok 2020 byl celkový počet evidovaných trestných činů na území hl. m. Prahy 38 059, což je výrazné snížení kriminality o 11 804 trestných činů oproti roku 2019.¹⁴⁵

Z analýzy zajištěných dat a z jejich celkového vyhodnocení vyplývá, že se kriminalita na tomto území ve sledovaném období snížila, ale nešlo o pokles lineární a stálý. Vybočení bylo zjištěno v roce 2019, ve kterém se nápad trestní činnosti zvýšil oproti roku 2018, ale zároveň lze konstatovat, že kriminalita na území hl. m. Prahy v tomto období nepřevýšila kriminalitu z let 2016 a 2017.

Na základě výše uvedených zjištění lze **přijmout závěr**, že předpoklad uvedený v **H1** o poklesu kriminality na území hl. m. Prahy v období let 2016 až 2020 **byl potvrzen**.

6.3 Ověření hypotézy č. 2

V hypotéze č. 2 (dále jen H2) se uvádí toto: „*Lze vyvodit předpoklad, že pokud se sníží kriminalita na území hl. m. Prahy, dojde také ke snížení využití oprávnění policistů PMJ, kterými lze omezit osobní svobody osob ve stejném období*“, je tedy vytyčen předpoklad o tom, že pokud se sníží kriminalita na území hl. m. Prahy, pak se sníží také počet využití oprávnění policistů útvaru PMJ k omezení osobní svobody osob na tomto území.

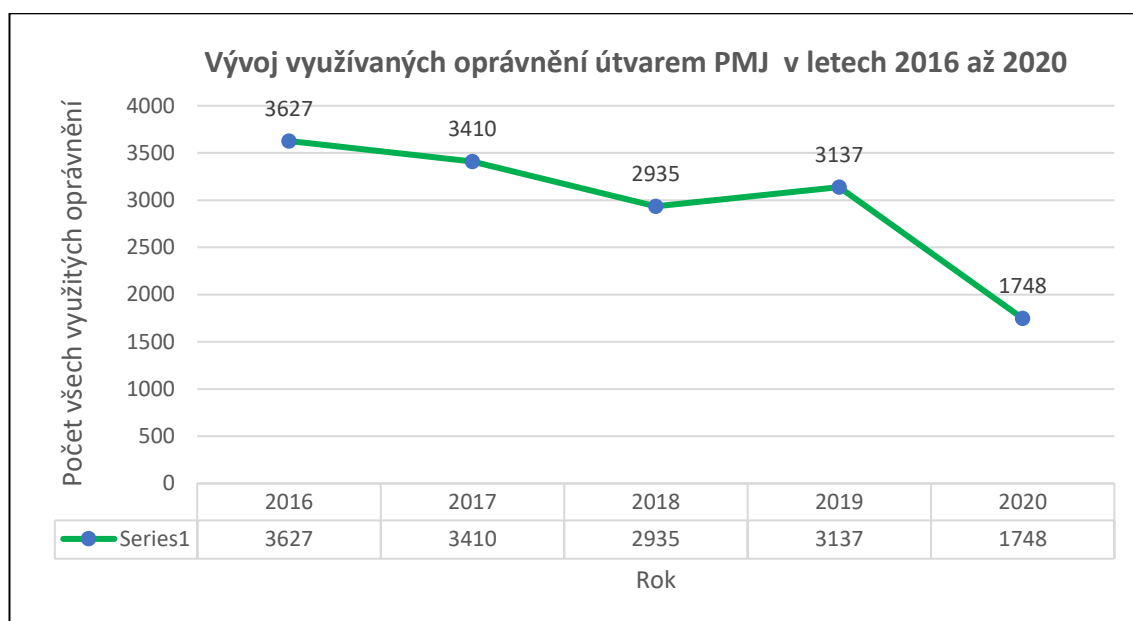
¹⁴³ Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2018 [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2019 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-situaci-v-oblasti-verejneho-poradku-a-vnitri-bezpecnosti-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2018.aspx>>.

¹⁴⁴ Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2019 [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2020 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-situaci-v-oblasti-verejneho-poradku-a-vnitri-bezpecnosti-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2019.aspx>>.

¹⁴⁵ Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2020 [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2021 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-situaci-v-oblasti-verejneho-poradku-a-vnitri-bezpecnosti-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2020.aspx>>.

K ověření tohoto předpokladu byly využity statistické zdroje útvaru PMJ získané z interního systému *Evidence v 1.9*, tato statistická data byla opět analyzována a za pomoci logického uvažování vyhodnocena a pomocí metod matematických a grafických převedena do obrazové podoby v příloženém grafu č. 3.

Graf č. 3: Vývoj využívaných oprávnění k omezení osobní svobody osob útvarem PMJ v letech 2016–2020¹⁴⁶

V roce 2016 policisté PMJ využili těchto oprávnění v 3 627 případech, v roce 2017 to bylo 3 410krát, což je pokles o 217 případů. V roce 2018 policisté PMJ tato omezení využili 2 935krát, což je snížení oproti roku 2017 o 475 případů. V roce 2019 takových omezení realizovali 3 137, což je oproti roku 2018 mírné navýšení o 202 případů, ale lze zároveň konstatovat, že využití uvedených oprávnění policisty PMJ v tomto období nepřevýšilo počty z let 2016 a 2017. V roce 2020 pak klesl počet na 1 748 případů, ve kterých příslušníci PMJ omezili osobní svobodu osob.

Z uvedených vyhodnocených dat následně převedených do grafické podoby (graf č. 2) je patrný pokles vývoje kriminality na území Prahy, který koresponduje s využitím omezujících oprávnění policisty PMJ (graf č. 3).

Na základě provedené analýzy a dedukce získaných dat s využitím matematických metod a logického uvažování lze **přijmout závěr**, že předpoklad vytyčený v **H2 se potvrdil**, tedy že pokud se snížila kriminalita na území hl. m. Prahy došlo také ke snížení využití oprávnění policistů PMJ jimiž lze omezit osobní svobody osob ve stejném období.

¹⁴⁶ zdroj dat: Systém *Evidence v 1.9*. Interní elektronická databáze. Pohotovostní motorizovaná jednotka. 2021. zpracováno autorem.

ZÁVĚR

Autor této práce se zaměřil na analýzu obsahu právních institutů, jež policie využívá ve své práci k legálnímu omezení osobní svobody osob nacházejících se na území ČR. Nejprve byly charakterizovány základní pojmy a objasněn jejich význam pro snazší pochopení dalšího obsahu práce. Mezi tyto pojmy řadíme především osobní svobodu i formy jejího omezení podle PolČR. Je zde prezentována právní úprava osobních svobod jak v právu českém, tak v právu mezinárodním. Součástí práce jsou také praktické příklady vybraných institutů omezení osobní svobody a rovněž i komparace četnosti a analýza vývojové tendence jednotlivých druhů oprávnění omezení osobní svobody policisty PMJ ve vztahu ke kriminalitě na území hl. m. Prahy.

Zhodnocením obsahu práce a jeho komparací s cíli uvedenými v jejím úvodu, kterými bylo definování a rozbor právních institutů jednotlivých omezení osobní svobody, teoreticko-praxeologický pohled na počty využití vybraných oprávnění k omezení osobní svobody policisty PMJ ve smyslu PolČR, včetně prezentace praktických příkladů a ověření vytyčených hypotéz, které podpořily předpokládané trendy použití omezujících opatření policisty PMJ v praxi, byly naplněny. Posouzením dosavadní právní úpravy týkající se omezení osobní svobody podle PolČR lze říci, že v současné době jí můžeme považovat za uspokojivou.

Autor k tvorbě práce využil odpovídající statistické údaje z policejních zdrojů, na základě kterých mohl konstatovat, že se kriminalita na území hl. m. Prahy snižuje, což však není zapříčiněno jen chováním nepřizpůsobivých občanů v zákonných mantinelech nebo snížením počtu prvopachatelnů, ale zejména tím, že od roku 2020 byl na území ČR vyhlášen nouzový stav v souvislosti s pandemií onemocnění COVID-19. Přijatá mimořádná opatření v rámci nouzového stavu, kterými byly např. omezení volného pohybu osob, zákaz veřejných i soukromých akcí, uzavření většiny obchodů, atd., se projevila i ve snížení trestné činnosti evidované na území hl. m. Prahy.

Z pohledu dnes již dostupné statistiky použití oprávnění příslušníky PMJ vedoucí k omezení osobní svobody je možno konstatovat, že za rok 2021 jejich aplikace mírně vzrostla. Bohužel je nezbytné v závěru této práce také upozornit na to, že lze předpokládat, že v roce 2022 a následujících letech, poté, co vypukl válečný konflikt mezi Ukrajinou a Ruskou federací, bude počet omezení osobní svobody osob ze strany příslušníků PMJ zřejmě stoupat, neboť lze předpokládat zhoršení bezpečnostní situace na území hl. m. Prahy.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. BRODSKÝ, V. *Služba pořádkové a cizinecké policie*. VZ Brno: Útvar policejního vzdělávání, Oddělení vnější služby, 2019. 193 s.
2. ČERMÁK, M. a kol. *Bezpečnostní příprava*. Praha: Armex Publishing, Trivis, 2012. 308 s. ISBN 978-80-87451-20-5.
3. DAVID, R. *Ústava České republiky; Listina základních práv a svobod. Úplné znění doplněné poznámkami, úvodem do problematiky a výběrem ze soudních případů*. 3. přepracované vydání. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2001. 259 s. ISBN 80-7182-109-8.
4. FILÁK, A. a kol. *Zákon o Policii České republiky s komentářem podle právního stavu k 12. 1. 2009*. 1. vyd. Praha: Police History, 2009. 285 s. ISBN 978-80-86477-49-7.
5. HERZÁN, M. *Pohotovostní motorizovaná jednotka Praha*. Praha: TISKAP s. r. o., 2016. 192 s. ISBN 978-80-260-9824-9.
6. *Human Rights - Handbook for Parliamentarians N° 26*. Geneva: Inter-Parliamentary Union, the United Nations (Office of the High Commissioner for Human Rights), 2016. 234 s. ISBN 978-92-9142-657-7.
7. CHMELÍK, J., a kol. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. 532 s. ISBN 80-86898-36-9.
8. KOLEKTIV AUTORŮ. *Lidská práva*. Praha: Úřad vlády ČR, Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2020. 154 s.
9. KRUPKA, V. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Armex Publishing, Trivis, 2010. 198 s. ISBN 978-80-86795-89-8.
10. MATES, P. a kol. *Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem podle stavu k 1.1.2009*. 1. vydání. Praha: Linde, 2009. 338 s. ISBN 978-80-7201-743-0.
11. NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo hmotné*. 4. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. 373 s. ISBN 978-80-7380-651-4.
12. NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. 458 s. ISBN 978-80-7380-677-4.
13. PIKNA, B. *Evropská unie – vnitřní a vnější bezpečnost a ochrana základních práv*. Praha: Linde, 2002. 473 s. ISBN 80-7201-383-1.

14. POLICEJNÍ PREZIDIUM ČESKÉ REPUBLIKY. *Policie České republiky, Police of the Czech republic*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2010. 84 s. ISBN 978-80-254-7700-7.
15. POLICEJNÍ PREZIDIUM ČESKÉ REPUBLIKY. *Policie České republiky, Police of the Czech republic*. Vyd. 2. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2017. 151 s. ISBN 978-80-270-0664-9.
16. PORADA, V., HOLCR, K. a kol. *Policejní vědy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. 345 s. ISBN 978-80-7380-314-8.
17. ŠKODA, J., ŠMERDA, R., VAVERA, F. *Zákon o Policii s komentářem*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 479 s. ISBN 978-80-7380-447-3.
18. ŠTEIBACH, M. a kol. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. 300 s. ISBN 978-80-7598-193-6.
19. VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 461 s. ISBN 978-80-7400-543-5.

Elektronické zdroje

1. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2016* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2017 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-situaci-v-oblasti-vnitri-bezpecnosti-a-verejneho-poradku-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2016.aspx>>.
2. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2017* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2018 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-situaci-v-oblasti-verejneho-poradku-a-vnitri-bezpecnosti-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2017.aspx>>.
3. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2018* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2019 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-situaci-v-oblasti-verejneho-poradku-a-vnitri-bezpecnosti-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2018.aspx>>.

4. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2019* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2020 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-situaci-v-oblasti-verejneho-poradku-a-vnitřni-bezpecnosti-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2019.aspx>>.
5. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2020* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2021 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-situaci-v-oblasti-verejneho-poradku-a-vnitřni-bezpecnosti-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2020.aspx>>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *Policejní prezidium České republiky ředitelství služby pořádkové policie*, Praha. 2019. 143 s.

Ostatní zdroje

1. Evidence trestního řízení. *Formulář č. 212/3907 – Úřední záznam o předvedení osoby*. Policie České republiky. 2021.
2. Evidence trestního řízení. *Formulář č. 214/4972 – Úřední záznam o zajištění osoby*. Policie České republiky. 2021.
3. Systém *Evidence v I.9*. Interní elektronická databáze. Pohotovostní motorizovaná jednotka. 2021.

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Seznam grafů:

1. **Graf č. 1** s tabulkou: Četnost a druhy oprávnění využívaných k omezení osobní svobody útvarem PMJ podle PolČR v letech 2016 až 202055
2. **Graf č. 2:** Vývoj kriminality na území hl. m. Prahy v letech 2016 až 2020.....57
3. **Graf č. 3:** Vývoj využívaných oprávnění k omezení osobní svobody osob útvarem PMJ v letech 2016–202059

PŘÍLOHY

Příloha I – Úřední záznam o zajištění osoby podle § 26 PolČR.¹⁴⁷

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
Krajské ředitelství policie hl. města Prahy

Pohotovostní motorizovaná jednotka
Ďáblická 524/64, 182 00 Praha

Č. j.

KRPA-000000-0/ČJ-2021-000000

Počet stran: (bude dopočítáno)

Úřední záznam o zajištění osoby

Dne v hod. v byl (a) podle § 26 odst. 1 písm.

- a) svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život, život nebo zdraví jiných osob anebo majetek.
- b) v budově útvaru policie úmyslně znečišťuje nebo poškozuje majetek anebo slovně uráží policistu nebo jinou osobu.
- c) má být předvedena podle jiného právního předpisu.
- d) utekla z výkonu trestu odnětí svobody, z výkonu ochranného léčení, ústavní výchovy, předběžného opatření nebo ochranné výchovy anebo ze zabezpečovací detence.
- e) při předvedení kladla odpor nebo se pokusila o útěk.
- f) byla přistižena při jednání, které má znaky přestupku, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci.
- g) není trestně odpovědná a byla přistižena při jednání, které má znaky trestného činu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci.
- h) je nezletilá, je-li to nezbytné pro její navrácení do rodičovské nebo jiné obdobné péče jejímu zákonnému zástupci.
- i) byla dopadena na základě pronásledování podle § 92 prováděném příslušníkem zahraničního bezpečnostního sboru.

zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky,

¹⁴⁷ Evidence trestního řízení. Formulář č. 214/4972 – Úřední záznam o zajištění osoby. Policie České republiky. 2021.

Zajištěn (a)

Jméno, příjmení

datum narození:

místo narození:

okres:

Rozený(á):

Státní příslušnost:

Doklad:

osoba omezená k právním úkonům

Trvalý pobyt:

Současný pobyt:

Adresa pro účely doručování:

(ulice, č. p., místo, PSČ)

neboť zajištěná osoba

Další okolnosti zajištění:

Zajištění provedl a osobu poučil:

Podle § 35 odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky,

provedena prohlídka zajištěné osoby,
kteřou provedl:

Při prohlídce nalezena zbraň.

Zajištěná osoba podle § 24 odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii

České republiky, o vyzoomění osoby: dány důvody nevyrozumění podle § 24 odst. 3 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Zajištěná osoba práva na poskytnutí součinnosti k zajištění právní pomoci na vlastní náklady podle § 24 odst. 4 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Zajištěná osoba práva na ošetření či vyšetření podle § 24 odst. 5 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Zajištění osoby předvedení podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky nebo jiného zákona.

Využití oprávnění (pouta) dle § 54 zákona číslo 273/2008 Sb.:

Byla dána důvodná obava, že

- může být ohrožena bezpečnost osob, majetku
- může být ohrožena ochrana veřejného pořádku
- se osoba pokusí o útěk

Bylo použito

- pout.
- prostředků k omezení prostorové orientace.

V době od do

Při využití tohoto oprávnění ke zranění osoby.

Doplň k okolností k využití oprávnění, např. agresivita, vyhrožování atd.

Zajištěná osoba omezena ve volném pohybu připoutáním podle § 25 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Potvrzuji správnost záznamu a převzetí poučení:

Zajištěné osobě poskytnuta strava.

Zajištěná osoba umístěná v policejní cele

Zajištění osoby bylo ukončeno dne v hod.

☒ propuštěním osoby.
☐ předáním osoby kam <input type="text"/>
Osobu převzal: <input type="text"/> (hod. označení, jméno, příjmení, OEČ nebo jiný doklad)
☐ jiným způsobem <input type="text"/>

Úřední záznam zpracoval:

Výběr tisku poučení v jazyce:

Práva osoby omezené na svobodě

V případě zadržení, zatčení, zajištění, předvedení od okamžiku omezení na svobodě Policií České republiky máte tato práva:

- právo na respektování vaší lidské důstojnosti, a aby na vás nebyl činěn neoprávněný fyzický ani psychický nátlak,
- právo kontaktovat právního zástupce a právo na poskytnutí právní pomoci,
- právo na lékařské ošetření určeným lékařem a vyšetření lékařem dle své volby,
- právo být informován o dalším předpokládaném úředním postupu a předpokládaném trvání omezení vaší svobody, o důvodech omezení vaší osobní svobody,
- právo na poučení o vašich právech a povinnostech,
- právo být vyslechnut,
- právo odepřít výpověď,
- právo být ihned propuštěn, pominou-li důvody omezení vaší svobody.

V případě vašeho omezení na svobodě umístěním do policejní cely máte dále tato práva:

- právo na poskytnutí stravy
- právo na přiměřený spánek
- právo na přiměřený odpočinek
- právo přístupu k pitné vodě a toaletě
- právo na provedení základní hygieny
- právo na podávání návrhů, podnětů a stížností a právo sepsat a podat stížnost na postup Policie České republiky
- právo na přivolání policisty
- právo na poskytnutí potřebných léků a zdravotních pomůcek
- v případě potřeby právo na zapůjčení čistého oděvu a obuvi

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Krajské ředitelství policie hl. města Prahy

Pohotovostní motorizovaná jednotka
Ďáblická č. 524/64, 182 00 Praha 8

č. j. KRPA-xxxxxx-1/ČJ-2021-000000

Praha

xx.xx.2021

Počet stran: (bude dopočítáno)

Úřední záznam o předvedení osoby

Dne _____ v _____ hod. v _____ byl (a) podle

- § 61 odst. 5 - předvedená osoba bez dostatečné omluvy nebo bez závažných důvodů nevyhověla výzvě k podání vysvětlení.
- § 63 odst. 3 - předvedená osoba odmítla prokázat svoji totožnost nebo její totožnost nebylo možné ověřit na místě
- § 65 odst. 3 - s předvedenou osobou nemůžou být provedeny úkony pro budoucí identifikaci na místě
- § 90 odst. 1 – předvedená osoba se jako obviněná nedostavila k výslechu bez dostatečné omluvy, ačkoliv byla řádně předvolána
- § 90 odst. 2 – předvedená osoba se jako obviněná skrývá nebo nemá stálé bydliště a její účast je nutná k úspěšnému provedení trestního řízení i bez předchozího předvolání
- § 98 - předvedená osoba se jako svědek bez dostatečné omluvy nedostavila k trestnímu řízení, ač byla řádně předvolána
- § 158 odst. 6 - se jako osoba řádně vyzvaná k podání vysvětlení, bez dostatečné omluvy nedostavila (před novelou z r.2012)
- § 158 odst. 7 - se jako osoba řádně vyzvaná k podání vysvětlení, bez dostatečné omluvy nedostavila
- § 52 odst. 1 - předvedená osoba se bez omluvy nedostavila k výslechu nebo ke znalci a o jejím předvedení bylo rozhodnuto usnesením, které jí bylo doručeno při předvedení
- § 100 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů
- § 60 odst. 1 - předvedená osoba se jako účastník nebo svědek bez náležité omluvy nebo bez dostatečných důvodů nedostavila na předvolání k jednání správní orgánu a o jejím předvedení bylo rozhodnuto usnesením, které jí bylo doručeno při předvedení
- § 115 odst. 1 - předvedená osoba se jako svědek bez náležité omluvy nebo bez závažných důvodů nedostavila na opětovné předvolání k Úřadu a bez její osobní účasti nelze řízení provádět
- § 183 odst. 1 – předseda senátu v průběhu řízení před soudem požádal policejní orgán o předvedení osoby

¹⁴⁸ Evidence trestního řízení. Formulář č. 212/3907 – Úřední záznam o předvedení osoby. Policie České republiky. 2021.

Předveden (a)

Jméno, příjmení

datum narození:

místo narození: okres:

Rozený(á):

Státní příslušnost:

Doklad: osoba omezená k právním úkonům

Trvalý pobyt:

Současný pobyt:

Adresa pro účely doručování:

(ulice, č. p., místo, PSČ)

neboť

Okolnosti předvedení:

Předvedení provedl a osobu poučil:

Podle § 35 odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky,

provedena prohlídka předvedené osoby,

kterou provedl:

Při prohlídce [] nalezena zbraň.

Předvedená osoba [] podle § 24 odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, o vyzoomění osoby. [] dány důvody nevyrozumění podle § 24 odst. 3 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Předvedená osoba [] práva na poskytnutí součinnosti k zajištění právní pomoci na vlastní náklady podle § 24 odst. 4 zákona číslo 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Předvedená osoba [] práva na ošetření či vyšetření podle § 24 odst. 5 zákona číslo 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Předvedená osoba [] omezena ve volném pohybu připoutáním podle § 25 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Potvrzuji správnost záznamu a převzetí poučení: []

Předvedené osobě [] poskytnuta strava.

Předvedená osoba [] umístěná v policejní cele

Předvedení osoby bylo ukončeno dne [] v [] hod.

☒ propuštěním osoby.
☐ předáním osoby kam []
Osobu převzal: []
☐ následným zajištěním podle § [] zákona č. []
☐ jiným způsobem []

Úřední záznam zpracoval: []

Výběr tisku poučení v jazyce: [český]

Práva osoby omezené na svobodě

V případě zadržení, zatčení, zajištění, předvedení od okamžiku omezení na svobodě Policií České republiky máte tato práva:

- právo na respektování vaší lidské důstojnosti, a aby na vás nebyl činěn neoprávněný fyzický ani psychický nátlak,
- právo kontaktovat právního zástupce a právo na poskytnutí právní pomoci,
- právo na lékařské ošetření určeným lékařem a vyšetření lékařem dle své volby,
- právo být informován o dalším předpokládaném úředním postupu a předpokládaném trvání omezení vaší svobody, o důvodech omezení vaší osobní svobody,
- právo na poučení o vašich právech a povinnostech,
- právo být vyslechnut,
- právo odepřít výpověď,
- právo být ihned propuštěn, pominou-li důvody omezení vaší svobody.

V případě vašeho omezení na svobodě umístěním do policejní cely máte dále tato práva:

- právo na poskytnutí stravy
- právo na přiměřený spánek
- právo na přiměřený odpočinek
- právo přístupu k pitné vodě a toaletě
- právo na provedení základní hygieny
- právo na podávání návrhů, podnětů a stížností a právo sepsat a podat stížnost na postup Policie České republiky
- právo na přivolání policisty
- právo na poskytnutí potřebných léků a zdravotních pomůcek
- v případě potřeby právo na zapůjčení čistého oděvu a obuvi